

Κοινωνική ζωή και κίνηση

ΓΕΝΗΣΕΙΣ

• Ο Γιώργος Ντούζος γιός του Γρηγόρη Ντούζου και της Μαρίας Τουτουδάκη - Ντούζου, ταμιά του Συλλόγου μας, και η Μαρίνα Σπύρου, απέκτησαν ένα χαριτωμένο κοριτσάκι.

Να είναι γερό και τυχερό και να το χαίρονται οι γονείς του και οι παππούδες του.

ΓΑΜΟΙ

• Ο Μανώλης Παπαδόπουλος, γιος του Νίκου Παπαδόπουλου και της Μαρίας Μενεγάκη και η Ηρώ-Χρυσάνθη Πετούνα παντρεύτηκαν στις 11 Ιουλίου 2020 στον ιερό ναό Αγίου Γεωργίου Καβουρίου στη Βουλαγαμένη Αττικής. Ακολούθησε δεξίωση στη Λίμνη της Βουλαγαμένης.

Να ζήσουν οι νεόνυμφοι και να τους χαίρονται οι γονείς τους.

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ ΦΟΥΡΝΙΩΤΩΝ

■ Ο Κωνσταντίνος Παπαδόπουλος, γιός του καθηγητή Νίκου Παπαδόπουλου και της Μαρίας Μενεγάκη, πήρε το πτυχίο της Ιατρικής από το αγγλόφωνο Πανεπιστήμιο της Φιλιππούπολης Βουλγαρίας.

Θερμά συγχαρητήρια, καλή σταδιοδρομία. Να τον χαίρονται και να τον καμαρώνουν οι γονείς του.

ΦΟΥΡΝΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ

Ενημερωτικό Δελτίο
Συλλόγου Φουρνιωτών
και Φίλων της Φουρνής Κρήτης
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:

Ο Σύλλογος Φουρνιωτών
και Φίλων της Φουρνής Κρήτης
ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:

Η Πρόεδρος του Συλλόγου
ΡΕΝΑ ΚΑΝΙΤΑΚΗ -
ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ

Ιπποκράτους 164β - 114 71 Αθήνα

Αριθ. φύλλου 111
Εκδίδεται στην Αθήνα
από Συντακτική Επιτροπή

Για επιστολές, εμβάσματα, πληροφορίες

κα Κανιτάκη-Γιαννοπούλου Ρένα
Ιπποκράτους 164β Αθήνα
Τηλ. 210-6431251

e-mail : ikanitakis@gmail.com

ISSN: 1109 - 3668

Για συνδρομές: Εθνική Τράπεζα
της Ελλάδος

IBAN: GR23011069500006950713029

στα ονόματα: Ντούζου Μαρία,
Κανιτάκη - Γιαννοπούλου Ειρήνη

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ:

Πρόεδρος: Ρένα Κανιτάκη- Γιαννοπούλου

Αντιδρσ: Κώστας Δεμέτζος

Γεν. Γραμμ.: Εμμανουήλ Βελονάκης

Ταμίας: Μαρία Τουτουδάκη - Ντούζου

Μέλος: Ελένη Νικολαΐδου

Αναπληρωματικά μέλη:

Γεωργία Κανιτάκη

Βαρβάρα Φαλκώνη - Ανδριανάκη

Δημήτρης Χατζηδάκης

Παραγωγή - εκτύπωση:

Τυπογραφείο Νικίτα Κ. Καράλη

Γερανίου 7 Αθήνα. Τηλ. - Φαξ: 210 5233965

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική, η κατά παράφραση ή διασκευή απόδοση του περιεχομένου της Εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη. Νόμος 2121/1993 και κανόνες Διεθνούς Δικαίου που ισχύουν στην Ελλάδα.

ΓΑΜΟΙ-ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

• Ο Σπύρος Ταμπουρατζής και η Ζαχαρούλα Γιαλούρη τέλεσαν τους γάμους τους στην εκκλησία του Αγίου Νεκταρίου στον κάμπο της Φουρνής. Στη συνέχεια βάπτισαν τα δύο παιδάκια τους και τα ονόμασαν Νεκτάριο και Σταυρούλα.

Να ζήσουν οι νεόνυμφοι και τα νεοφώτιστα να είναι γερά και τυχερά.

ΘΑΝΑΤΟΙ

• Η Ελένη Μπουραντά χήρα Ελευθερίου Βαρσαμίδα και αδελφή του τ. Προέδρου της τοπικής κοινότητας Φουρνής Μανώλη Μπουραντά απεβίωσε στις 13 Ιουλίου 2020, στο Ηράκλειο. Η εξόδιος ακολουθία και η κηδεία έγιναν στη Φουρνή.

Θερμά συλλυπητήρια στην οικογένειά της, να ζήσουν και να την θυμούνται.

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ ΦΟΥΡΝΙΩΤΩΝ ΣΤΙΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ

- Η Κάτια Γαρατζιώτη του Γεωργίου και της Μαρίας, εγγονή του Μανώλη Μιχαήλ Τυράκη, πέρασε στο Χημικό τμήμα Πανεπιστημίου Αθηνών.
 - Ο Γεώργιος Γεωργίου του Χρήστου και της Χρυσάνθης, εγγονός του Ηλία και της Ιωάννας Αγγελάκη, πέτυχε στο τμήμα Βιοατρικών επιστημών Θεσσαλονίκης, του ιδρύματος ΔΙ. ΠΑ.Ε.
 - Ο Νίκος Γραμματικάκης του Νικολάου και της Ιωάννας, πέρασε στο Πανεπιστήμιο Πατρών, τμήμα Μηχανολόγων και Αεροναυπηγών Μηχανικών.
 - Ο Μιχαήλ Γωνιωτάκης του Εμμανουήλ και της Ελένης, εγγονός του Μιχαήλ Παπά Μανώλη Γωνιωτάκη πέρασε στο τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας Αθηνών.
 - Η Μελίνα Κτενιαδάκη του Στέλιου και της Ελένης Βάρδα, πέρασε στο Ιστορικό Αρχαιολογικό τμήμα Αθηνών.
 - Η Σοφία Κυριακάκη, κόρη του Γιάννη και της Ρούλας Κυριακάκη, πέτυχε στο Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού Τρικάλων (ΤΕΦΑΑ).
 - Η Άννα Μαθιουδάκη του Αντωνίου και της Πόπης Τσαγκαράκη πέρασε στο τμήμα Ιστορίας Αρχαιολογίας Πανεπιστημίου Ρεθύμνου.
 - Η Κάλια Ορφανάκη του Δημητρίου και της Χαρούλας Τσιχλή, πέρασε στο Βιολογικό τμήμα Πανεπιστημίου Ηρακλείου.
 - Η Ευδοξία Παλιούρα, εγγονή του Μανώλη Γρηγορίου Μπουραντά πέτυχε στο Τμήμα Σχεδιασμού και Τεχνολογίας Ένδυσης του ΤΕΙ Κιλκίς.
 - Ο Δημήτριος Παπάς, του Γεωργίου και της Σοφίας, εγγονός του Μανώλη και της Πόπης Παπασεφανάκη, πέτυχε στο τμήμα Λογοθεραπείας του Πανεπιστημίου Πατρών.
- Θερμά συγχαρητήρια στους επιτυχόντες, τους ευχόμαστε καλές σπουδές. Να τους χαίρονται οι γονείς τους και οι παππούδες τους.

Συνδρομές και προσφορές εις μνήμη (σε ευρώ)

• Αγγελάκη Μαρία	20
• Ανδριανάκη - Φαλκώνη Βαρβάρα	30
• Ανδριανάκη Αικατερίνη του Εμμανουήλ	30
• Ανώνυμος	30
• Βασιλάκη Μαρία	50
• Βουκουκλήρης παπα-Νικόλαος	20
• Γωνιωτάκης Μιχαήλ	30
• Γωνιωτάκης Σπύρος και Καίτη εις μνήμη των γονέων τους και του αδελφού τους Γιώργου	50
• Δεμέτζος Κων/νος του Νικ.	20
• Ζερβάκη-Γουθιανάκη Φωτεινή	20
• Ζερβάκης Γεώργιος	20
• Κανιτάκη Αργυρώ	20
• Κανιτάκη Βερονίκη εις μνήμην Ελένης Μπουραντά	50
• Κανιτάκης Ιωάννης του Κων. εις μνήμην Ελένης Μπουραντά	50
• Κωστάκης Εμμανουήλ	20
• Λουκάκη - Νικιτάκη Ευαγγελία	20
• Μανδαλάκη-Καφετζάκη Μαρίνα εις μνήμην Γιώργου Τουτουδάκη	150
• Μαργιωλάκης Γιώργος και Μαρία	20
• Μπουραντά Μαγδαληνή	10
• Μπουραντάς Γεώργιος	10
• Νικιτάκης Ιωάννης	20
• Περράκης Γεώργιος	20
• Πρατσινάκη Ελληνίκα	20
• Σουλτάνη Μαρία	25
• Φαλκώνης Γεώργιος	20
• Φανουριάκης Λάμπης και Μάρω	50
• Φουτουλάκη-Περάκη Σοφία	20
• Φουτουλάκης Νικόλαος	20
• Χατζηγιάννη Γαλάτεια	50
• Χατζηδάκης Δημήτριος	50
• Χειράκη Ιωάννα	25
• Χειράκης Ιωάννης	20
• Χριστοδούλου Γιώργος και Γεωργία	40

Ευχαριστήριο Πένθους Οικογένειας Εμμανουήλ Στ. Μπουραντά

Αισθανόμαστε την ανάγκη να απευθύνουμε θερμές ευχαριστίες, για την ολόψυχη συμμετοχή σας στο οικογενειακό μας πένθος.

Σε όλους όσους είτε με τα παρήγορα λόγια τους, είτε με την παρουσία τους στην εξόδιο ακολουθία, τίμησαν την πολυαγαπημένη μας, αδελφή και θεία, Ελένη Βαρσαμίδα - Μπουραντά.

Τα εγκάρδια επαινετικά λόγια σας, για την αείμνηστη αδελφή μας, υπήρξαν πολύ παρηγορητικά και στηρικτικά στην ανθρωπίνως δύσκολη στιγμή του πένθους μας!

Οι ολόθερμες προσευχές σας, για την αιώνια ανάπαυσή της, «εν σκηναίς δικαίων και εν χώρα ζώντων», είναι βεβαιωτικές της αληθινής αγάπης σας προς εκείνη και προς τα μέλη της οικογένειας αυτής! Γι' αυτό και από όλους μας έχετε, μαζί με τις ευχαριστίες μας και την ευγνωμοσύνη μας!!

Κλείνοντας την παρούσα επιστολή, θα θέλαμε να εκφράσουμε τις ειλικρινείς μας ευχαριστίες, σε συγγενείς, φίλους κι αδελφούς, για τα χρηματικά ποσά που προσφέρθηκαν σε τοπικούς φορείς, εις μνήμην της εκλιπούσας Ελένης.

Ας είναι η μνήμη της αιώνια και ελαφρύ το κόμα που ήδη την σκεπάζει... Δεν θα την ξεχάσουμε ποτέ!!

Με εκτίμηση,

Η οικογένειά της.

Δωρητές στη μνήμη της Ελένης Μπουραντά

- Οικ. Αγαπάκη Εμμανουήλ
- Οικ. Αγγελάκη Μ. Μαρίας
- Οικ. Βασιλάκη Γεωργίου
- Οικ. Βουκουκλήρη Παπα - Μιχαήλ
- Οικ. Βουκουκλήρη Παπα - Νικολάου
- Οικ. Εμμανουηλίδη Γεωργίου
- Οικ. Κανάκη Γεωργίας
- Οικ. Κανιτάκη Αργυρώς
- Οικ. Κανιτάκη Βερονίκης
- Οικ. Κανιτάκη Ιωάννη του Κων.
- Οικ. Κανιτάκη Ρένας και Πλούταρχου Γιαννοπούλου
- Οικ. Κουνάλη Κωνσταντίνου και Ευαγγελίας
- Οικ. Κρασανάκη Γεωργίου και Ευαγγελίας
- Οικ. Κτενιαδάκη Στέλιου
- Οικ. Λουκάκη Εμμανουήλ
- Οικ. Μελισσουργάκη Ιωάννου
- Οικ. Μενεγάκη Αντωνίας
- Οικ. Μπουραντά Εμμανουήλ
- Οικ. Μπουραντάκη Νικολάου και Μαρίας
- Οικ. Παπαδάκη Στυλιανού και Πόπης
- Οικ. Παπαθεοδώρου Ιωάννας
- Οικ. Παπουτσάκη Γρηγ. Γεωργίας
- Οικ. Προκοπάκη Ιωσήφ
- Οικ. Σουλτάνη Γεώργιος και Μαρίας
- Οικ. Χατζηδάκη Ιωάννου

ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

■ ΠΩΛΕΙΤΑΙ ακίνητο στη θέση «ΒΑΠΑ» Φουρνής Δήμου Αγίου Νικολάου, έκτασης 780 τ.μ., εντός ορίων οικισμού, με πηγάδι και πρόσφυη περίπου 28 μέτρων σε κοινοτικό δρόμο. Πληροφορίες: Μαρία Νίκου Παπασεφανάκη (τηλ. 6944716216, 28410-32998, 210-3816909) και Λίδα Νίκου Παπασεφανάκη (τηλ. 6944760122, 28410-32998).

■ ΠΩΛΕΙΤΑΙ ακίνητο με παλιό αμπέλι στη θέση «ΑΓΙΑ ΒΑΡΒΑΡΑ - ΜΕΣΑΜΠΕΛΙΑ» Φουρνής Δήμου Αγίου Νικολάου, έκτασης 1.250 τ.μ. εντός ορίων οικισμού, με πρόσφυη 20 μέτρων σε κοινοτικό δρόμο. Πληροφορίες: Μαρία Νίκου Παπασεφανάκη (τηλ. 6944716216, 28410-32998, 210-3816909) και Λίδα Νίκου Παπασεφανάκη (τηλ. 6944760122, 28410-32998).

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ, όσοι επιθυμούν να αναγγέλλουν κοινωνικά γεγονότα στα «Φουρνιώτικα Νέα» ν' απευθυνθούν στην Πρόεδρο του Συλλόγου μας, και προκειμένου για τους κατοίκους του χωριού και τους διαμένοντες εν γένει στην Κρήτη, στο μέλος του Δ.Σ. κα Βαρβάρα Φαλκώνη - Ανδριανάκη (τηλ. 6971756657) ή στον κ. Νίκο Φουτουλάκη (τηλ.: 28410 23243).

Τα μαρτυρικά χωριά της Κρήτης

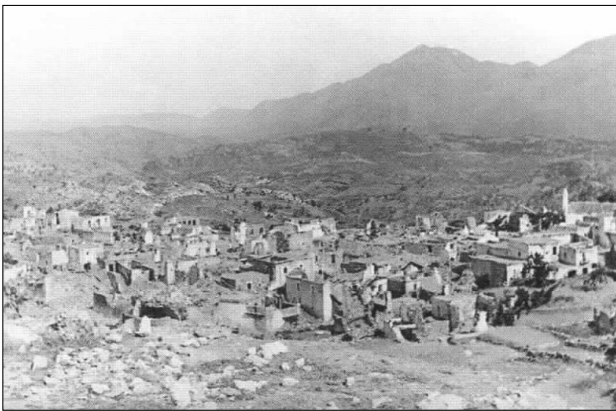
Β' Μέρος

3. Η.Ε. Ρεθύμνης Ανω Μέρος 3, 4, 5

Στις 22.08.1944, τα χαράματα, περίπου 150 Γερμανοί στρατιώτες περικύκλωσαν το χωριό. Πολλοί χωριανοί είχαν ξεφύγει από τον κλοιό θορυβημένοι από τα επίμονα γαυγίσματα των σκύλων και από ένα πυροβολισμό που ρίχτηκε κατά τις 4 το πρωί εναντίον ενός νέου που επιχειρούσε να διαφύγει. Με το ξημέρωμα, οι Γερμανοί καλούσαν τους κατοίκους να συγκεντρωθούν στο σχολείο. Κρατήθηκαν 30 άνδρες για εκτέλεση, σύμφωνα με τη διαταγή. 12 άτομα μεταφέρθηκαν στη φυλακή του Ρεθύμνου, ενώ οι υπόλοιποι κάτοικοι απομακρύνθηκαν και διασκορπίστηκαν στα χωριά της επαρχίας. Σε διάφορα σημεία του χωριού εκτέλεσαν 8 ηλικιωμένους και αρρώστους, που δεν μπόρεσαν ή δε θέλησαν να εγκαταλείψουν το χωριό. Τους 30 άνδρες, δεμένους ανά 2, τους οδηγούσαν στον τόπο εκτέλεσης, 4 γειτονικά σπίτια. Μετά τις εκτελέσεις και επί 6 ημέρες, αφού προηγουμένως τα είχαν λεηλατήσει, πυρπόλησαν και στη συνέχεια γκρέμισαν με δυναμίτες τα πάντα. Για τη μεταφορά της λείας επιστρατεύθηκαν πολλοί με τα ζώα τους από τα γύρω χωριά.

Ανώγεια 3, 4, 5

Ο φρουράρχος Κρήτης στρατηγός Μύλλερ είχε εκδώσει την ακόλουθη διαταγή: «Χανιά, 13 Αυγούστου 1944. Επειδή η πόλις των Ανωγείων είναι κέντρο της αγγλικής κατασκοπείας εν Κρήτη και επειδή οι Ανωγειανοί εξετέλεσαν τον φόνο του λοχίου φρουράρχου Γενί-Γκαβέ και της υπ' αυτόν φρουράς και επειδή οι Ανωγειανοί εξετέλεσαν το σαμποτάζ της Δαμάστας, επειδή εις Ανώγεια ευρίσκουν άσυλον και προστασίαν οι αντάρται των διαφόρων ομάδων αντιστάσεως και επειδή εκ των Ανωγείων διήλθον και οι απαγωγείς με τον στρατηγόν Φον Κράιπε χρησιμοποιήσαντες ως σταθμόν διαμετακομίδης τα Ανώγεια, διατάσσομεν την ισοπέδωσιν τούτων και την εκτέλε-

ΑΝΩΓΕΙΑ

σιν παντός άρρενος Ανωγειανού όστις ήθελεν ευρεθεί εντός του χωριού και περίξ αυτού εις απόστασιν ενός χιλιομέτρου.»

Σε εφαρμογή της διαταγής, στις 13.08.1944 το ξημέρωμα, εκατοντάδες Γερμανοί στρατιώτες περικύκλωσαν το χωριό. Συνέλαβαν περίπου 80 γέροντες που φυλάκισαν στο Ηράκλειο (οι υπόλοιποι άρρενες είχαν διαφύγει εγκαίρως), ενώ περί τα 1.500 γυναικόπαιδα οδηγήθηκαν πεζή στο Γενί-Γκαβέ, από όπου διασκορπίστηκαν στα γύρω χωριά. Οι περί τους 20 που βρέθηκαν εντός του κλοιού εκτελέστηκαν, μεταξύ των οποίων 5 κατάκοιτοι και 4 γυναίκες που δεν θέλησαν να εγκαταλείψουν τις πατρογονικές εστίες. Οι Γερμανοί, μέσα σε 23 μέρες πυρπόλησαν και ανατίναξαν με δυναμίτιδα το σχολείο και ένα-ένα τα 940 σπίτια του χωριού, αφού προηγουμένως τα είχαν λεηλατήσει.

Βρύσες Αμαριού 3, 4, 5

Στις 22.08.1944 το ξημέρωμα, το χωριό περικυκλώθηκε από τους Γερμανούς. Φαίνεται ότι κάτι είχε ψιθυριστεί για τη επικείμενη καταστροφή, αλλά οι χωριανοί δεν ειδοποιήθηκαν και «πιάστηκαν» στον ύπνο. Λίγοι κατόρθωσαν να ξεφύγουν. Οι άνδρες συνελήφθησαν, κλεισθήκαν στο σχολείο του χωριού και κατά το μεσημέρι οι Γερμανοί τους έπαιρναν ανά 2, τους οδηγούσαν λίγο πιο πέρα σ' ένα σπίτι και τους εκτελούσαν. Μετά από την εκτέλεση έριξαν πάνω στις σορούς εύφλεκτες ύλες και τους έβαλαν φωτιά. Εκτελέστηκαν 30 άνδρες, 8 απεστάλησαν στο Καρδάκι και οι υπόλοιποι φυλακίστηκαν στο Ρέθυμνο. Τα γυναικόπαιδα κι οι ηλικιωμένοι οδηγήθηκαν στον Μέρωνα, από όπου διασκορπίστηκαν στα γύρω χωριά. Η λεηλασία στο χωριό κράτησε 8 ημέρες και πυρπολήθηκαν και ανατινάχθηκαν και τα 77 σπίτια του.

Στον οικισμό του Σμιλέ εκτελέστηκαν 3 άνδρες και στο Καρδάκι οι 6 από τους 9 άνδρες του χωριού που είχαν συλληφθεί, ενώ οι προκαθορισμένοι 20 συμπληρώθηκαν με άλλους από τα γύρω χωριά. Αντίστοιχα καταστράφηκαν 11 και 13 σπίτια. Στον οικισμό Δρυγιές, από τον οποίον οι άνδρες είχαν διαφύγει, καταστράφηκαν και τα 30 σπίτια του.

Γερακάρι 3, 4, 5

Στις 22.08.1944, το πρωί, όπως και τα άλλα χωριά του Κέντρους (Γουργούθοι, Καρδάκι, Βρύσες, Ανω Μέρος, Σμιλές, Δρυγιές) και η Κρύα Βρύση, το χωριό περικυκλώθηκε από γερμανικό απόσπασμα. Οι Γερμανοί συγκέντρωσαν όλους τους κατοίκους στην πλατεία του χωριού στο «Κατωχώρι», διάλεξαν τους έφηβους και τους άντρες και τους οδήγησαν σ' άλλη κοντινή πλατεία, όπου πέρασαν από αυστηρό έλεγχο

Γράφει ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΤΖΗΑΚΗΣ

Δρ χημικός μηχανικός

(e-mail: dhadjidakis@yahoo.com)

ταυτότητας που επιβεβαίωναν ο Πρόεδρος, ο παπάς και ένας χωριανός. Ξεχώρισαν 32 (ή 36) νεαρής ηλικίας.

Στα γυναικόπαιδα, ένας Γερμανός τους είπε στα ελληνικά: «Γυναίκες του Γερακάρι, μάθετε πως θα καταστρέψουμε, θα τινάξουμε στους πέντε ανέμους το χωριό σας. Θα σκοτώσουμε τους άντρες σας, τους πατεράδες σας, τους γιους και τ' αδελφια σας. Ο λόγος γιατί παράκουσαν τις διαταγές του Γερμανικού Στρατού, από την αρχή που πάτησε στην Κρήτη και βοήθησαν τους απαγωγείς του στρατηγού μας Κράιπε, αντί όπως είχαμε προειδοποιήσει να τους καταδώσουν!». Στα γυναικόπαιδα και στους ηλικιωμένους δόθηκε εντολή να πάνε στα σπίτια τους για να πάρουν ό,τι μπορούσαν, γιατί θα έκαναν ένα ταξίδι 40 χιλιομέτρων, και μετά να επιστρέψουν στην πλατεία (τέχνασμα για να διευκολυνθούν οι Γερμανοί στη λεηλασία του χωριού). Τελικά, διασκορπίστηκαν σε διάφορα χωριά. Οι υπόλοιποι, εκτός των 32 (ή 36), οδηγήθηκαν στο Ρέθυμνο, όπου φυλακίστηκαν για 3 εβδομάδες.

Όσον αφορά τους 32 (ή 36) μελλοθάνατους, από την πλατεία τους έπαιρναν, δεμένους ανά 2, και τους οδηγούσαν σε ένα σπίτι, σε απόσταση 200 μέτρων, όπου, αφού τους εκτελούσαν μέσα στο μπροστινό δωμάτιο με πολυβόλο (τοποθετημένο έξω από το σπίτι), τους έσερναν στο δεύτερο δωμάτιο του σπιτιού. Οι εκτελέσεις κράτησαν περί τη μία ώρα. Κατόπιν περιέβρεξαν τις σορούς με εύφλεκτες ύλες έβαλαν φωτιά και ανατίναξαν το σπίτι. Την ίδια ημέρα και τις αμέσως επόμενες εκτελέστηκαν, μεμονωμένα, και όσοι ευρίσκονταν καθ' οδόν ή στους αγρούς (5 ηλικιωμένοι, ένας ανάπηρος του 1922, μία αόματη κωφή και μία κατάκοιτη πλέον των 90 ετών, γιατί δε μπόρεσαν ή δε θέλησαν να εγκαταλείψουν το χωριό, και 4 νεαροί). Συνολικά, οι εκτελεσμένοι χωριανοί στο χωριό, στον οικισμό των Γουργούθων και στο Καρδάκι, προς συμπλήρωση του ορισθέντος αριθμού θυμάτων, ανήλθαν σε 53.

Η λεηλασία του χωριού διήρκεσε 8 ημέρες. Μετά από τη λεηλασία του, καθένα από τα 177 σπίτια πυρπολήθηκε και ανατινάχθηκε, όπως συνέβη με το σχολείο και τις 4 εκκλησίες.

Τα γεγονότα στα 8 χωριά του Κέντρους έγιναν γνωστά από τον Τύπο που δημοσίευσε σχετική «Γνωστοποίηση», του Διοικητή Φρουρίου Κρήτης (βλέπετε Σημείωση 1).

Καλή Συκιά 4

Μετά από την καταστροφή των χωριών της Βιάννου, αναζητώντας τον αρχηγό της κρητικής αντίστασης Μανώλη Μπατουβά και την ομάδα του, το «Σώμα Κυνηγών» του διαβόητου Γερμανού επιλοχία Σούμπερτ και των δωσίλογων συνεργατών του στις 6.10.1943 έφτασαν στην Καλή Συκιά. Συγκέντρωσαν τις γυναίκες στην πλατεία για να τους μαρτυρήσουν τα κρησφύγετα των ανδρών, αλλά χωρίς αποτέλεσμα. Μετά από αυτό, οι «Σουμπερίτες» τις οδήγησαν στα σπίτια τους, που ήδη φλέγονταν, τις πέταξαν μέσα και τις έκαψαν ζωντανές. Όσες επιχειρήσαν να βγουν πυροβολήθηκαν. Συνολικά, εκτελέστηκαν 8 χωριανές (η μία έγκυος 8 μηνών), 4 από το γειτονικό χωριό Ροδάκινο και κήκη ζωντανός ένας ηλικιωμένος που δεν είχε εγκαταλείψει το χωριό. Ληηλατήθηκαν όλα τα σπίτια του χωριού, από τα οποία 9 πυρπολήθηκαν.

Κοξαρέ 3, 4

Στο ολοκαύτωμα της Κρύας Βρύσης στις 22.08.1944, οι αντάρτες κτύπησαν τους Γερμανούς έξω από την Κοξαρέ και στις 29.08 έγινε το ολοκαύτωμά της. Οι κάτοικοι της έπαιρναν μέτρα προφύλαξης και για αυτό δεν έγιναν μαζικές εκτελέσεις, όπως σε άλλα χωριά. Οι Γερμανοί, αφού περικύκλωσαν το χωριό και διέταξαν τους κατοίκους να αποχωρήσουν εντός μισής ώρας (οι άνδρες είχαν διαφύγει), λεηλάτησαν, πυρπόλησαν κι ανατίναξαν και τα 90 σπίτια του χωριού, όπως και την εκκλησία του. Έναν κατάκοιτο που εντόπισαν τον έκαψαν ζωντανό.

Κρύα Βρύση 3, 4

Στις 22.08.1944, πριν από το χάραμα, αν και ακούστηκαν πυροβολισμοί, οι κάτοικοι του χωριού δεν θορυβήθηκαν. Όμως, σε λίγη ώρα αυτό περικυκλώθηκε από περίπου 350 Γερμανούς. Όσους κατοίκους συνέλαβαν, από σπίτι σε σπίτι, τους οδήγησαν στο Δημοτικό σχολείο, όπου ξεχώρισαν τους άντρες από τα γυναικόπαιδα και τους οδήγησαν στην εκκλησία. Εκεί επιλέχθηκαν οι 30 μελλοθάνατοι, με τους αναπληρωματικούς όσων απουσίαζαν, με προσκλητήριο από ειδικές καταστάσεις (ίσως συντεταγμένες από δωσίλογους και συνεργάτες των Γερμανών). Οι γυναίκες, με ό,τι μπορούσαν να σηκώσουν, μεταφέρθηκαν στο Σπήλι, όπως, αργότερα, και οι, εκτός των 30, άνδρες του χωριού. Από εκεί διασκορπίστηκαν στα γύρω χωριά, με την Κρύα Βρύση να είναι πλέον «απαγορευμένη ζώνη». Κατά το απόγευμα έγινε η εκτέλεση των 30 αντρών στο χωριό. Χωρίς να υπάρχουν μαρτυρίες αυτοπτών, εικάζεται ότι οι Γερμανοί τους έκλεισαν στο Κοινοτικό Γραφείο και τους ανατίναξαν με ισχυρή εκρηκτική ύλη. Στη συνέχεια, και επί 8 ημέρες, αφού προηγουμένως τα είχαν λεηλατήσει, πυρπολήσαν κι ανατίναξαν και τα 113 σπίτια του χωριού (5 αγνοούμενοι ενδεχομένως να βρήκαν τον θάνατο κρυμμένοι στα σπίτια).

Λοχριά 3, 4, 5

Αφορμή για το κάψιμο της Λοχριάς ήταν η απαγωγή του Γερμανού στρατηγού Κράιπε. Στις 3.05.1944 οι Γερμανοί περι-

κύκλωσαν το χωριό και συγκέντρωσαν τους άνδρες από 18 έως 65 ετών που τους οδήγησαν στις Μοίρες. [Υστερα από υπόδειξη δωσίλογων συνεργατών τους οι Γερμανοί κράτησαν στις φυλακές Αγίας Χανίων 8 ομήρους, σχετιζόμενους με την Αντίσταση και το φθινόπωρο του 1944 τους επιβίβασαν, μαζί με τους Εβραίους της Κρήτης, στο πλοίο «Δανάη» που βύθισαν κοντά στη Μήλο.]

Την επομένη συγκέντρωσαν τα γυναικόπαιδα και τους επέτρεψαν να φύγουν προς τα χωριά Αρδακτος και Πλάτανος. Η λεηλασία, η πυρπόληση και η ανατίναξη και των 215 σπιτιών του χωριού διήρκεσε 10 ημέρες.

Σακτούρια 3, 4

Για τη συμμετοχή των κατοίκων του χωριού στην αντίσταση κατά των Γερμανών αυτοί στις 3.05.1944, αφού το περικύκλωσαν, συνέλαβαν και φυλάκισαν στο Ρέθυμνο τους 198 άρρενες άνω των 14 ετών. Από τους φυλακισμένους, τελικά, κρατήθηκαν και μεταφέρθηκαν στις φυλακές της Αγιάς Χανίων οι 28, από τους οποίους οι 15 εκτελέστηκαν στις 16.09. Τα γυναικόπαιδα, ύστερα από πεζοπορία 2,5 ημερών, έφθασαν στις 9.05 στα περίχωρα του Ρεθύμνου, διασκορπίστηκαν στη γύρω περιοχή και, τελικά, φιλοξενήθηκαν στα χωριά Άδελε, Λούτρα και Πηγή. Στις 6.05, ύστερα από λεηλασία, ανατινάχθηκαν το σχολείο, οι 2 εκκλησίες και τα 140 σπίτια του χωριού (τα 30 παρέμειναν ημικατεστραμμένα).

4. Η.Ε. Χανίων

Κακόπετρος 3, 4, 5

Στις 23.05.1941, σε ενέδρα αντάρτικων ομάδων, ενισχυμένων από όσους άντρες του χωριού είχαν τουφεκία, οι Γερμανοί δέχθηκαν ανελέητο χτύπημα από τα γύρω υψώματα του χωριού. Οι κατακτητές, υποχωρώντας και μη βρίσκοντας άντρες στο χωριό, ξέσπασαν στις γυναίκες. Μία 70χρονη, η κόρη της 37 χρόνων με το δίχρονο αγοράκι της και την 90χρονη πεθερά της, η άλλη κόρη της 23 χρόνων και 2 γειτόνισσες δέχθηκαν ριπή πολυβόλου. Μόνο η μία από τις γειτόνισσες επιβίωσε. Στις 4.08.1944 στον Άναβο, σε αντάρτικη ενέδρα, σκοτώθηκαν 6 Γερμανοί. Σε αντίποινα, στις 28.08 οι Γερμανοί σκότωσαν 25 άτομα σε διάφορα σημεία μέσα στο χωριό και στους γύρω οικισμούς. Το χωριό λεηλατήθηκε και καταστράφηκαν τα 68 από τα 180 σπίτια του.

Καλλικράτης 4, 6, 7

Μετά από τη μάχη στα Ταλιβδικά στις 4.10.1943 (οι αντάρτες εξουδετέρωσαν 17 γερμανοίταλους στρατιώτες), ο Διοικητής Φρουρίου Κρήτης Μπρόγερ, για παραδειγματισμό, διέταξε την καταστροφή των κοντινών χωριών Καλή Συκιά και Καλλικράτη. Το έργο ανέλαβαν γερμανικός τακτικός στρατός και το (ελληνικό) Απόσπασμα του επιλοχία Σούμπερτ. Στις 8 και 11.10 εκτέλεσαν, ομαδικά ή μεμονωμένα, σε διάφορα μέρη του χωριού 21 άντρες και 10 γυναίκες και στη συνέχεια λεηλάτησαν το χωριό και πυρπολήσαν 80 σπίτια. Η φηλοχρή κηρύχθηκε «απαγορευμένη ζώνη», ενώ 20 γυναίκες φυλακίστηκαν στην Αγιά Χανίων.

Κάνδανος 3, 4, 8

Οι Γερμανοί έκαψαν και ισοπέδωσαν το χωριό εκδικούμενοι για την αντίσταση που συνάντησαν από τους κατοίκους της, ιδίως στις 23.05.1941 στα Φλώρια και στις 24 και 25.05 στο φαράγγι της Κανδάνου.

ΚΑΝΔΑΝΟΣ

ΚΑΝΔΑΝΟΣ ΕΠΗΓΡΑΦΕΣ

Στις 2.06, μια μέρα μετά από το τέλος της Μάχης της Κρήτης, με εντολή του Γκέρινγκ ξεκίνησε η ανεπίτρωτη σφαγή στο χωριό, ύστερα από βομβαρδισμό και εισβολή του πεζικού. Στην είσοδο του χωριού εκτελέστηκαν επί τόπου 6 ηλικιωμέ-

(Συνέχεια στη σελ. 5)

Η ΦΟΥΡΝΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

Από το βιβλίο «Η Ιστορία της Φουρνής» του Νικολάου Μιχ. Ζερβογιάννη
ΦΟΥΡΝΗ - ΜΕΡΑΜΠΕΛΛΟΥ ΚΡΗΤΗΣ 1993

(Συνέχεια από τη σελ. 1)

κανείς να σκεφθεί πως την εποχή εκείνη πιθανόν να μην υπήρχαν, να μην είχαν γίνει, τόσο πολύ βαθιές προσχώσεις από το ξέπλυμα των γύρω βουνών στον κάμπο της Φουρνής και να διεκρίνοντο τότε τα λείψανα αυτά της αρχαίας πόλεως.

Με τα αδιάσειστα λοιπόν αυτά στοιχεία σε συνδυασμό με τα παραπάνω ευρήματα και την αυθεντική γνώμη διακεκριμένων αρχαιολόγων, όπως είναι ο προαναφερθείς Νικόλαος Πλάτων κ.ά., δεν υπάρχει αμφιβολία ότι έχουμε το αρχαιολογικό μας μερίδιο στην αρχαία Καραγκίνα μας, και εκείνο μόνο που δεν μπορούμε, επί του παρόντος, να προσδιορίσουμε είναι η ακριβής θέση και έκτασή της στο χώρο του λεκανοπεδίου της Φουρνής, αφού τόσο βαθειά έχει χωθεί στα έγκατα της γης και έχει καλυφθεί από τις προσχώσεις, και άλλη απόδειξη είναι ότι όλη η σύσταση του κάμπου αποτελείται από καθαρό χώμα, αφού τα νερά των γύρω βουνών σ' όλους αυτούς τους αιώνες, δεν παρέσυραν πέτρες! και εκφράζω αυτήν μου την αβεβαιότητα ή την αμφιβολία γιατί, όπως μου πρόσθεσε ο Παπά Εμμανουήλ Κωστάκης, τα ευρήματα, που ανασύρθηκαν τότε (1959 - 60), ήταν μέσα σε πηγάδια - στενές βαθιές στέρνες και συνεπώς είναι πιθανόν η αρχαία πόλη να ήταν σε άλλη θέση, πάντως όχι πολύ μακριά.

Κατά την εποχή που διανοιγόταν η στέρνα του Καστελλίου, ήταν επιμελητής αρχαιοτήτων της περιφέρειας ο μακαρίτης Δημήτριος Αμαριωτάκης, από το Καστέλλι, φιλόλογος - καθηγητής, ο οποίος ενδιαφέρθηκε, από καθήκον άλλωστε, για όλη αυτήν την ιστορία των ευρημάτων, και συζητούσε με τους αρχαιολόγους, ιδιαίτερα με τον καθηγητή Πλάτωνα, οι οποίοι τον εβεβαίωναν για δύο πράγματα: το ένα είναι η χρονολογική τοποθέτηση της αρχαίας Καραγκίνας περίπου στο 2000 π.Χ., και το άλλο ότι η πόλη επεζήσε και σε νεώτερες εποχές αφού είχε Ακρόπολη την Ελληνιστική Δρήρο (θα αναφερθώ στη συνέχεια και γι' αυτήν, αφού ανήκει στην περιοχή της μείζονος Φουρνής).

Τα ευρήματα μεταφέρθηκαν στο Μουσείο Ηρακλείου, αλλά όταν επισκέφθηκα το χώρο, είδα εκεί εγκαταλεημένα σπασμένα αγγεία, σχοινιά που είχαν προσδεθεί και οι δημητριακοί καρποί που ήταν μέσα σ' αυτά, διετηρούντο σε πολύ καλή κατάσταση!

Φαίνεται ότι οι κάτοικοι (οι αρχαίοι αυτοί Φουρνιώτες¹⁰) θα ησχολούντο με την γεωργία και ήταν πολύ προνοητικοί για να φυλάσσουν τα προϊόντα της γής των μέσα σε πήλινα αγγεία και σε αποθήκες υπόγειες ή τα πρόσφεραν στους νεκρούς των, αν υποθέσουμε ότι πρόκειται για τάφους.

Και τώρα λεπτομέρειες από την αφήγηση του Παπά Κωστάκη: Έλεγε ακόμη ότι «στην παραπάνω διετία (1959 - 60) η Κοινότητα Καστελλίου Φουρνής με επικεφαλής τον τότε πρόεδρο του χωριού, μακαρίτη και αυτόν, Νικόλαο Παπά Γεωργίου Δρακωνάκη, και με τη συνδρομή των κατοίκων, έκαναν έρευνες στη μεριά του Κωνσταντάκη, για να βρουν την κατάλληλη θέση, να βγάλουν το πηγάδι ή στέρνα, από την οποία να εξασφαλίσουν την ύδρευση του χωριού». Σήμερα οι συνθήκες έχουν αλλάξει και η μεγαλύτερη υδατοπαροχή πολλών χωριών της περιοχής Φουρνής, προέρχεται από την πηγή που ανακαλύφθηκε στην τοποθεσία του μικρού λεκανοπεδίου της Φουρνής, του Τριβαξώνα, κάτω από την αρχαία Δρήρο, όπως προανέφερα.

Συνεχίζοντας την αφήγηση του ο Παπά Κωστάκης έλεγε ότι: «επειδή δεν εύρισκαν τον κατάλληλο χώρο για τη δεξαμενή, έσκαψαν βαθιά σε πολλά μέρη, με αποτέλεσμα να ανακαλύψουν τα βαθειά αυτά πηγάδια με εκατοντάδες πήλινα αγγεία (αμφορείς κ.λπ.) στα οποία, όπως ανέφερα παραπάνω, ήταν προσδεμένα σχοινιά από ντόπια χόρτα, πλεγμένα, όπως πλέκονται και σήμερα, νόμιζες δε πως ήταν φρέσκα. Ειδοποιήσαμε, έλεγε την αρχαιολογική υπηρεσία Ηρακλείου (δεν υπήρχε τότε στην επαρχία και στο Νομό Λασιθίου), με αποτέλεσμα να καταφθάσει αμέσως ειδικό συνεργείο της, που τα περισυνέλεξε όλα αυτά τα ευρήματα και τα μετέφερε στο Μουσείο για εξέταση και φύλαξη».

Έλεγε ακόμη ο Παπά Μανώλης ότι «πιο ριχά συνήνησαν στάχτη σε μεγάλες ποσότητες και ακόμη πως και προηγουμένως, το 1955, ο μακαρίτης και αυτός, Γεώργιος Εμμαν. Δρακωνάκης, Γυμναστής, σ' ένα πηγάδι που έβγαλε σε κείνη τη μεριά, βρέθηκαν επίσης υπολείμματα καύσεως, κέρατα ζώων κ.λπ.», και συμπεραίνει κανείς ότι η ύπαρξή τους συνδέεται μάλλον με το μεγάλο δάσος που ήταν προς εκείνη τη μεριά, το οποίο ακόμη και σήμερα ακούεται «το παχύ δάσος».

Προχωρώντας χρονολογικά την ιστορία της Φουρνής, φθάνουμε στην δεύτερη αρχαία πόλη της περιοχής, και όταν λέω πόλη εννοώ φυσικά Κράτος, τη Δρήρο¹¹ που κατά τους αρχαιολόγους ήταν Ακρόπολις της Καραγκίνας, έχει δε γίνει πιο γνωστή από την περίφημη επιγραφή, με κείμενο τον όρκο των αγελάων (εφίβων) της, η οποία βρέθηκε εντελώς τυχαία από γεωργούς στο χώρο προς τα δυτικά της Φουρνής, με το σημερινό όνομα Άγιος Αντώνιος, από την εκκλησία του, στο δίκροφο βουνό πάνω.

Όπως ανέφερα πιο πάνω, οι αρχαιολόγοι μας λένε ότι η Δρήρος ήταν η Ακρόπολις της Καραγκίνας, πράγμα που

σημαίνει ότι οι αρχαίοι Φουρνιώτες κατάφευγαν εκεί σε ώρα κινδύνου από επιδρομές που θα προήρχοντο κυρίως από τη θάλασσα (Ελούντα και τα γύρω παράλια), θα πρέπει δε να πω ότι δεν εμποδίζει στο συμπέρασμα αυτό το γεγονός ότι η ακμή της Δρήρου ανάγεται στην Ελληνιστική εποχή και λίγο παλαιότερα (θός με 2ο αιόνα π.Χ.), ενώ η Καραγκίνα στη δεύτερη χιλιετηρίδα π.Χ. διότι έχουμε την άποψη πάλι των αρχαιολόγων και τα ερείπια ή λείψανα της Δρήρου δείχνουν ότι θεμελιώθηκε πάνω σε αρχαιότερη πολιτεία και αυτή η αρχαιότερη εποχή θα πρέπει να συμπίπτει χρονικά με την προϊστορική Καραγκίνα.

Με την επιγραφή αυτή έχουν ασχοληθεί ιστορικοί και αρχαιολόγοι και ιδιαίτερα οι Ιταλοί Φρ. Άλπερτ και η διάδοχος του στην έδρα της αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου της Ρώμης Margarita Guarducci¹² που έχει εκδώσει και το κλασικό έργο της «Κρητικά επιγραφαί». Η διάσημη επιγραφολόγος αφιερώνει για την εν λόγω επιγραφή, πάρα πολλές σελίδες του έργου της και μάλιστα ενώ τα γράμματα είναι χαραγμένα κεφαλαία, ετεο κρητικά και δωρικά ανάμεικτα γράμματα, εκείνη την κατεχώρισε με μικρά, για να είναι πιο κατανοητά.

Η επιγραφή ανήκει στο 220 π.Χ. και είναι χαραγμένη πάνω σε τετράπλευρη πέτρα.

Ο μακαρίτης Εμ. Μαυροειδής είναι όμως αυτός που, όπως έλεγε, είχε συνδεθεί φιλικά με τους Γάλλους αρχαιολόγους, οι οποίοι τον ενημέρωναν, με κάθε λεπτομέρεια, για την πορεία των ανασκαφών και μπορώ να πω ότι τα σχετικά δημοσιεύματά του, είναι πολύ κατατοπιστικά, γι' αυτό και τα παραθέτω στη συνέχεια:

«Τώρα και λίγα χρόνια, γράφει, η αρχαιολογική σκαπάνη άρχισε να γράφει την ιστορία μιας ξεχασμένης πολιτειούλας που βρισκόταν κτισμένη στο πιο περιβλεπτό μέρος του Μεραμπέλλου, πάνω στον δίκροφο βραχώδη λόφο που λέγεται «Άγιος Αντώνιος».

Ως τα 1855, τίποτε δεν ήταν γνωστό για την πολιτειούλα αυτή, μα ούτε και το όνομά της ήταν ξεκαθαρισμένο. Τίποτε το σχετικό δεν είχε βρεθεί που να ρίξει λιγοστό φως ανάμεσα στο πυκνό σκοτάδι που σκέπαζε τα πομεινάρια της ζωής της. Κάθε επισκέπτης σαν βρισκόταν μέσα στα πανύψηλα πρινάρια του τόπου πούχαν φυτρώσει στα παλιά τα σπίτια κι' έβλεπε πίο πάνω την ερειπωμένη ακρόπολη με τα τείχη της τα μισοχαλασμένα, γύριζε ερωτηματικά τα μάτια εδώ και εκεί και ζητούσε να μαντέψει ποιας όμορφης παλιάς πολιτειούλας ήταν συντρίμια. Η Δρήρος δεν είχε την ευτυχία να φιλοξενησει ιστορικούς και γεωγράφους στους χρόνους της ακμής της για να γράψουν και γι' αυτήν, όπως έκαμαν για άλλες.

Το έργο των αρχαιολόγων ήταν απ' την αρχή πολύ - πολύ δύσκολο, γιατί ο φειδωτός δρόμος που θα τους οδηγούσε στο σκοπό τους είχε επαρθεί με ακρόβια. Διαβάζοντας τόσους και τόσους αρχαίους συγγραφείς όπως τον Ισίδωρο, τον Όμηρο, τον Πausανία, τον Στράβωνα, τον Λύβιον, τον Στέφανον τον Βυζάντιον και άλλους, δοκιμάζαμε κάθε φορά και την πίο φρικτήν απογοήτευση γιατί στο φυλλομέτρημα των πολύτιμων χαρτιών τους, δεν βρίσκομε ούτε μια λέξη σχετικά με την άγνωστη πολιτειούλα του λόφου!

Μια σκέψη περνούσε από το μυαλό μας. Μήπως δεν είχε πολιτισμό τέτοιο που να δικαιολογήσει και μόνο την αναγρο-

φή του ονόματός της στα τόσα τους συγγράμματα;

Κι' όμως το όνομα της πολιτειούλας αφού δεν το πρόσεξαν οι ιστορικοί και γεωγράφοι, της παλιάς εποχής, το πρόσεξε κάποιος άλλος που έκανε γραμματικούς κανόνες! Ο Γραμματικός Θεόγνωστος για να αποδείξει την γραφήν με «η» των δισύλλαβων εις «ήρος», παίρνει ως παράδειγμα του γραμματικού του κανόνος το γνωστό του όνομα «Δρήρος». Μεταφέρω, συνεχίζει ο Μαυροειδής, τον κανόνα του Θεόγνωστου για δύο κυρίως λόγους πρώτα - πρώτα για να φανερώσω τη μηδαμινή βοήθεια που προσφέρθηκε στους αρχαιολόγους κι' ύστερα χάριν της ιστορίας που πρόκειται να γραφεί μια μέρα για τη Δρήρο: Gramer Anecd Oxoniens, Vol. III, p. 69, 29, Cap. 382. «Τα δια του «ήρος» δισύλλαβα κύρια τε και προσηγορικά και επίθετα, οποίας καν ειή τάσεως, δια του «η» γράφεται, οίον Σήρος όνομα κύριον, ΔΡΗΡΟΣ, πόλις Κρητική».

Η πρώτη φωτεινή ακτίνα φάνηκε ανάμεσα στο βαθύ σκοτάδι. Σε λίγο κάποια άλλη, πιο φωτεινή, πιο ζωηρή θ' ανασηκώσει πιο πάνω, το βαρύ και σκοτεινό πέπλο που σκεπάζει τόσους αιώνες το λόφο.

Η ιστορία αρχίζει να γράφεται, όχι πια από ιστορικούς, όχι από γεωγράφους κι' αρχαιολόγους, μα... απ' τη θεά ΤΥΧΗ!

7) Βλ. Ελπινίκης Νικολουδάκη, φιλόλογου: Περιγραφή και κατάλογοι των 100 πόλεων της Κρήτης, στο περιοδικό «Αμάλθεια», τόμος ΙΑ', τεύχος 42 (1980), σελ. 43 και εξής, (Όμηρου Ηλιάδα, μτφρ. Ιακ. Πολυλά, στίχ. 396 - 406).

8) Τεύχος 11ο (1957), σελ. 277 - 301.

9) Θα πρέπει να διευκρινίσω εδώ με τη συγγραφική υπευθυνότητα που θέλω και αισθάνομαι, ότι Καρρές ελέγοντο και η τοποθεσία κοντά στη σημερινή Νεάπολη, όμως Καρρές είχε και η Φουρνή, όπως ήταν αυτή η τεράστια καρά (καρυδιά) στο χώρο όπου έχει ανεγερθεί το Κοινοτικό Κατάστημα και το Ταχυδρομείο Φουρνής, αλλά και η τοποθεσία Καροφύλλα, με τη γνωστή στέρνα, που θυμίζει σε μας τους παλαιότερους Φουρνιώτες το ότι σ' αυτήν κάναμε το καλοκαίρι τα μπάνια μας και όπως έπεφταν τα φύλλα της καράς, γέμιζε από κάτω η στέρνα και μας εμπόδιζε κάπως. Καροφύλλα λοιπόν και Καροφύλλα η τοποθεσία. Αποδείξη πως η Φουρνή είχε πολλές καρρές (καρυδιές) είναι και το τοπωνύμιο Κεραμιστή που, κατά την παράδοση προέρχεται από το ότι εκεί ήταν μια μεγάλη καρυδιά που κάποτε την έσκιε στα δύο κεραυνός και έλεγαν οι παλιοί Φουρνιώτες, στην Καραμισσή, τελικά δε έμεινε «κεραμιστή». Είναι προς τη μεριά του Σκουρά, Τοποθεσία που μας απασχολεί πιο κάτω στο κεφάλαιο για τις Μονές της περιοχής.

10) Θα ήθελα να προσθέσω εδώ ότι ιστορούμε μια εποχή που δεν υπήρχε ο σημερινός διαχωρισμός των χωριών με χωριστές ονομασίες, το δε Καστέλλι, όπως θα αναφέρω στην οικεία θέση, πήρε αυτή την ονομασία κατά την εποχή της Βενετοκρατίας, όπως φανερώσει και η ελληνική ονομασία του. Δεν ξέρουμε σήμερα αν είχαν Κάτω Καραγκίνα και Άνω Καραγκίνα κ.λπ.

11) Το έτημο της λέξεως από το ετεοκρητικό «δρη» και το αντίστοιχο δωρικό «δρα», σημαίνει δραστηριότητα, εξ ου και δραστήριος.

12) M. Guarducci, "Inscriptiones Creticae" A, σελ. 83 - 88. Βλ. και τον Φουρνιώτη μακαρίτη Εμμαν. Γ. Μαυροειδή, ο οποίος διέτελεσε γύρω στα 1936 - 37, επιμελητής αρχαιοτήτων στην περιφέρεια Μεραμπέλλου και αυτής, (ο προαναφερθείς Δ. Αμαριωτάκης ήταν επιμελητής στην περιφέρεια Κάτω Μεραμπέλλου) και παρακολούθησε τις ανασκαφές που ενήργησε τότε η Γαλλική αρχαιολογική Σχολή με επικεφαλής τον διάσημο αρχαιολόγο της Γαλλίας Pierre Demargne και εδημοσίευσσε σειρά σχετικών άρθρων του στο τότε εκδιδόμενο περιοδικό «Δρήρος», βλ. τεύχη 1, 2, 3 και 4.

(Συνέχεια στο επόμενο φύλλο)

Κορωνοϊός: Πόσο πειστικοί είναι οι «αρνητές» του;

Γράφει ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΤΖΗΑΚΗΣ

Δρ Χημικός Μηχανικός - dhadjidakis@yahoo.com

Πίσω από την όποια άρνηση εφαρμογής των περιοριστικών μέτρων για τον κορωνοϊό υποκρύπεται και η άρνηση ύπαρξης της πανδημίας. Δεν υπάρχει αναδημία και όλα είναι επικοινωνικά κατασκευάσματα, ανυπαρκτά απειλή, προϊόν βυσοδομούντων εγκεφάλων και συμπεριόντων για να χειραγωγήσουν τον κόσμο και σε κάθε περίπτωση, όχι κάτι σοβαρότερο από μια γριπούλα. Ας τα δεχθούμε.

Σε αυτό το σημείο εμφανίζεται η σημαντική αύξηση των καταγεγραμμένων θανάτων κατά την άνοιξη του 2020 σε μια σειρά χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.), από τη στατιστική υπηρεσία της οποίας (Eurostat) μπορούν να αντληθούν, σε εβδομαδιαία βάση, σχετικά στοιχεία για τα κράτη μέλη.

Σε χαρακτηριστικές χώρες της Ε.Ε., από τη σύγκριση των εβδομαδιαίων θανάτων κατά την περίοδο Μαρτίου-μέσα Μαΐου 2020 (10η-20η εβδομάδα του έτους) με τον μέσον όρο της αντίστοιχης περιόδου της τετραετίας 2016-19 προκύπτουν τα ακόλουθα (τα ποσοστά είναι στρογγυλοποιημένα):

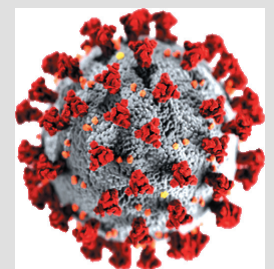
1. Στη χώρα μας, η αύξηση ήταν έως 10%, που δεν μπορεί να χαρακτηρισθεί ως σημαντική.
2. Αντιθέτως, σε χώρες αντίστοιχου μεγέθους με αυτή

της χώρας μας και με σημαντική αύξηση των θανάτων, αυτή, κατά την κρίσιμη περίοδο (13η-18η εβδομάδα), ήταν από 30% έως 50% στη Σουηδία και από 40% έως 110% στο Βέλγιο.

3. Αντιστοίχως, στις μεγαλύτερες χώρες της Ε.Ε. με σημαντική αύξηση των θανάτων, αυτή, κατά τις 5-6 εβδομάδες αιχμής, κατά περίπτωση, ήταν από 20% έως 60% στη Γαλλία, από 40% έως 90% στην Ιταλία, από 50% έως 110% στο Ηνωμένο Βασίλειο και από 40% έως 160% στην Ισπανία.

Γενικότερα, το «σύστημα» αποδίδει μεγάλο μέρος της φεμνής εξάρσης των θανάτων σε ολόκληρο τον πλανήτη στην πανδημία του κορωνοϊού. Δεδομένου ότι πρέπει να θεωρείται δύσκολο οι στατιστικές υπηρεσίες των κρατών-μελών και η Eurostat να βασίζονται σε πρακτικές τύπου greek statistics, οι καλύτεροι συζητητές των «αρνητών» αναμένουν μία ή περισσότερες εναλλακτικές απίεις, στις οποίες θα μπορεί να αποδοθεί η καταγεγραμμένη εξάρση των θανάτων κατά το 2020, τουλάχιστον στις Ευρωπαϊκές χώρες που αυτή ήταν σημαντική.

Παρεμπιπτόντως, στην επίσημη τακτική ενημέρωση του κοινού η παρουσίαση στοιχείων, όπως τα προαναφερόμενα, θα μπορούσαν, τουλάχιστον, να κλονίσουν «εξωτικές» θεωρίες, που με την επιρροή τους δυσχεραίνουν, λιγότερο ή περισσότερο, την εφαρμογή των διαφόρων περιοριστικών μέτρων.

Τα μαρτυρικά χωριά της Κρήτης

(Συνέχεια από τη σελ. 3)

νοι. Την επόμενη ημέρα, οι Γερμανοί συγκέντρωσαν κατά ομάδες τους κατοίκους και άρχισαν τις εκτελέσεις. Οι περίπου 180 κάτοικοι της Κανδάνου εκτελέστηκαν, τα σπίτια τους πυρπολήθηκαν ή ανατινάχθηκαν και τα ζώα τους σφάχθηκαν. Η περιοχή κηρύχθηκε «νεκρή ζώνη».

Οι Γερμανοί άφησαν 3 επιγραφές, μοναδικά ιστορικά μνημεία σε όλη την Ευρώπη, καθώς οπουδήποτε κι αν κατέστρεψαν, δεν άφησαν γραπτή απόδειξη του εγκλήματός τους, αλλά και δεν τόνισαν τόσο πολύ την αντίσταση που συνάντησαν. Στις 2 πινακίδες- επιγραφές, τοποθετημένες στις εισόδους της Κανδάνου από Παλαιόχωρα και από Χανιά, αντίστοιχα, ήταν γραμμένα στα ελληνικά και στα γερμανικά «Δια την κτηνώδη δολοφονία Γερμανών αλεξιπτωτιστών, αλπινιστών και του Μηχανικού, από άνδρας γυναίκες και παιδιά και παπάδες μαζί και διότι ετόλμησαν να αντισταθούν κατά του Μεγάλου Ράιχ, κατεστράφη την 3-6-1941 η Κανδάνος εκ θεμελίων, δια να μη επανοικοδομηθεί πλέον ποτέ». Και, κάπως ανορθόγραφα, στη δεύτερη «ΩΣ ΑΝΤΙΠΟΙΝΟΝ ΤΩΝ ΑΠΩ ΟΠΛΙΣΜΕΝΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΙΣΘΕΝ ΔΟΛΟΦΟΝΗΘΕΝΤΩΝ ΓΕΡΜΑΝΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ ΚΑΤΕΣΤΡΑΦΗ Η ΚΑΝΔΑΝΟΣ». Στην τρίτη μαρμαρίνη πλάκα που τοποθετήσαν οι κατακτητές το 1943 αναγραφόταν: «Εδώ υπήρχε η Καντάνος - Κατεστράφη προς εξιλασμόν της δολοφονίας 25 Γερμανών Στρατιωτικών».

Κοντομαρί 3

Αμέσως μετά από τη λήξη της Μάχης της Κρήτης, στις 2.06.1941 το απομεσήμερο, προφανώς για να εκδικηθούν για τις βαριές απώλειές τους, μια μονάδα Γερμανών αλεξιπτωτιστών, με επικεφαλής τον υπολοχαγό Τρέμπες, εισέβαλε στο χωριό. Συνέλαβε 25 άνδρες, ηλικίας 18-50 ετών, και τους εκτέλεσε στους παρακείμενους ελαιώνες εν ψυχρώ, χωρίς καμία άλλη διαδικασία. Ήταν η πρώτη μαζική εκτέλεση αμάχων στην Ευρώπη. Τα γεγονότα φωτογραφήθηκαν σχεδόν καρέ-καρέ από τον Γερμανό υπολοχαγό Βάιζλερ που συνόδευε τους αλεξιπτωτιστές και οι σχετικές φωτογραφίες εντοπίστηκαν 40 χρόνια αργότερα στα γερμανικά αρχεία από τον δημοσιογράφο Βάσο Μαθιόπουλο.

Μαλάθυρος 3, 4, 5

Στις 28.08.1944, χαράματα, οι Γερμανοί περικύκλωσαν το χωριό και συγκέντρωσαν τους κατοίκους, χωριστά τους άνδρες από τα γυναικόπαιδα. Η ολοήμερη ανάκριση των ανδρών, παρά τα βασανιστήρια, δεν απέφερε πληροφορίες για κρυμμένους Άγγλους, όπλα και ασύρματο κάπου ανάμεσα στα χωριά Μαλάθυρος και Μεσαύλια και, τελικά, το βράδυ, στη θέση Φαραγγί, οι Γερμανοί εκτέλεσαν 61 άνδρες, το σύνολο των μεγαλύτερων από 13 ετών. Μοναδικός επιβιώσας, τραυματισμένος, ο μετέπειτα εφημέριος του χωριού. Την ίδια ημέρα το χωριό λεηλατήθηκε και ανατινάχθηκαν τα 70 σπίτια του.

Σκινές 3, 4, 5, 9

Με τις βαριές απώλειες του 3ου Συντάγματος αλεξιπτωτιστών να έχουν αποδοθεί στους κατοίκους της ευρύτερης περιοχής του Κάμπου του ποταμού Ιαρδανού έως την Αγυιά, τη νύχτα από 31.07.1941 προς 1.08 ισχυρές δυνάμεις Γερμανών περικύκλωσαν τα χωριά Σκινές, Βατόλακκο, Κουφό, Υψώματα Αλικιανού και Φουρνέ και το πρωί άρχισαν τις συλλήψεις,

ενώ στον Σκινέ εκτέλεσαν 8 άτομα που προσπάθησαν να δραπέτεύσουν. Οδήγησαν τους συλληφθέντες στον ελαιώνα Πέντε ελιές, μεταξύ Αλικιανού και Σκινέ, και μετά από συνοπτικό «στρατοδικείο», στον ποταμό Ιαρδανό, όπου εκτέλεσαν 44 κατοίκους του Σκινέ μαζί με άλλους 64 από τα άλλα χωριά και 10 περαστικούς ή από τις φυλακές της Αγυιάς. Από τις φλόγες των κεριών εις μνήμη των εκτελεσμένων στις όχθες του ο ποταμός Ιαρδανός μετονομάστηκε αργότερα σε Κερίτη.

Ειδικά στον Σκινέ, οι Γερμανοί, αφού έκαψαν ζωντανούς κατάκοιτο ανάπυρο πολέμου και έγκυο 7 μηνών (πέθανε αργότερα στο νοσοκομείο), πυρπόλησαν τα σπίτια με βενζίνη και στην είσοδό του τοποθέτησαν πινακίδα («Γερμανική ιδιοκτησία»). Στις 9.08, μετά και από τον τραυματισμό Γερμανού αγγελοφόρου στον Λαγγο, συγκέντρωσαν τα γυναικόπαιδα στην πλατεία του χωριού για ομαδική εκτέλεση (αναβλήθηκε με διαταγή από τα Χανιά), αλλά τα μετέφεραν σε φυλακή στα Χανιά και, αργότερα, τα διασκόρπισαν σε χωριά των νομών Χανίων και Ρεθύμνης. Στις 10.08 λόχος του Μηχανικού ανατίναξε τα καμένα σπίτια κατά μήκος του κεντρικού δρόμου και η περιοχή κηρύχθηκε «στρατιωτική ζώνη».

Σούγια 3, 4, 5

Το δημοτικό διαμέρισμα Σούγιας περιελάμβανε τα χωριά Σούγια, Κουστογέρακο, Λιβαδά και Μονή. Στις 28.09.1943, τη νύχτα, εκατοντάδες Γερμανοί περικύκλωσαν τα χωριά, εκτός από τη Σούγια. Είχε προηγηθεί σφοδρός βομβαρδισμός των χωριών από αεροπλάνα στούκας και μερική καταστροφή του Κουστογέρακου. Την επομένη, το ξημέρωμα, μπήκαν στα χωριά και όσους ηλικιωμένους βρήκαν τους εκτέλεσαν επί τόπου. Οι νεότεροι είχαν παραμείνει στην ύπαιθρο. Τα γυναικόπαιδα του Λιβαδά και μερικά της Μονής οδηγήθηκαν στις φυλακές των Χανίων. Από τα περίπου 70 γυναικόπαιδα του Κουστογέρακου, που επρόκειτο να εκτελεστούν στην έξοδο του χωριού, ο πολυβολητής πρόλαβε να σκοτώσει μόνον 6, γιατί σκοτώθηκε από πυρά ανταρτών. Οι υπόλοιποι Γερμανοί, καταδικασμένοι από τους αντάρτες, εγκατέλειψαν το χώρο της εκτέλεσης. Τα υπόλοιπα γυναικόπαιδα κατέφυγαν στα χωριά της περιοχής. Εισχυμένες γερμανικές δυνάμεις, με υποστήριξη βομβαρδιστικών, επανήλθαν και ισοπέδωσαν τα 3 χωριά, αφού προηγουμένως τα είχαν λεηλατήσει. Η περιοχή τους κηρύχθηκε «νεκρή ζώνη». Οι εκτελεσθέντες ήταν 41, ενώ οι απώλειες των γερμανών ήταν 130, οι περισσότεροι από αυτούς νεκροί.

Σημείωση 1

Από την εφημερίδα «Παρατηρητής» Χανίων (25.08.1944)

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

Κατά μήνα Απρίλιου 1944 απήχθη ο Γερμανός Στρατηγός Κράπε από ένα Αγγλικόν κομάντο με την υποστήριξη Ελλήνων συμμοριτών.

Ο Διοικητής Φρουρίου Κρήτης είχε ζητήσει από ολόκληρο τον πληθυσμό δια προκηρύξεων και ανακοινώσεων να βοηθήσει ούτως τας ανακρίσεις προς ανακάλυψη των δραστών. Η πρόσκλησις όμως αυτή έμεινε άνευ αποτελέσματος. Τώρα έγινε γνωστή, κατόπιν λεπτομερών ανακρίσεων, η ακριβής οδός της αρπαγής του ως είρηται Στρατηγού.

κεντρωμένη Διοίκηση, το 2018 κατεδαφίστηκαν όλες οι παράνομες κατασκευές, αλλά το 2019 ήταν πάλι στη θέση τους). Επιστημονικοί φορείς, όπως το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης και η δασική υπηρεσία (ή άλλος σχετικός οργανισμός) θα αναλάβουν την παρακολούθηση του οικοσυστήματος, τη διερεύνηση των αιτίων ξήρανσης της βλάστησης, την απομάκρυνση ξενικών ειδών (χαρακτηριστικό είναι ότι στο νησί είχαν μεταφερθεί... φασιανοί!). Το Ελληνικό Κέντρο Θαλασσιών Ερευνών (ΕΛΚΕΘΕ) θα αναλάβει τη χαρτογράφηση του λιβαδιού Ποσειδωνίας (πωδές, αγγειόσπερμο ενδημικό φυτό της Μεσογείου).

- Η Αποκεντρωμένη Διοίκηση θα αναλάβει να κατεδαφίσει και να απομακρύνει όλες τις παράνομες κατασκευές και να κάνει μελέτη φέρουσας ικανότητας για τον καθορισμό του αριθμού και των ωρών επισκεψιμότητας του νησιού. Τη φύλαξη θα αναλάβουν το Λιμενικό και η Αποκεντρωμένη Διοίκηση.

- Ο Δήμος Ιεράπετρας θα αναλάβει τη χάραξη ενός μονοπατιού περιμετρικά του νησιού και η Περιφέρεια την τοποθέτηση ενός μικρού φωτοβολταϊκού για τις ανάγκες του νησιού.

- Με κοινή απόφαση των υπουργείων Περιβάλλοντος και Οικονομικών, που βασίζεται στην ειδική περιβαλλοντική μελέτη (Ε.Π.Μ.) που πραγματοποιήσε το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης, το νησί θα χωριστεί σε τρεις ζώνες προστασίας, με κλιμακούμενες απαγορεύσεις. Θα απαγορευτεί εντελώς η δόμηση, η θήρα, η βόσκησις κ.λ.π.

- Το μόνο που θα επιτραπεί είναι η ανέγερση ενός κτιρίου που θα λειτουργεί ταυτόχρονα ως κέντρο περιβαλλοντικής ενημέρωσης και κοιτώνας των φυλάκων, σε επαφή με έναν χώρο εστίασης, τον οποίο θα εκμεταλλεύεται ο τοπικός δήμος.

Πηγή:

Γ. Λιάλιος, Εφημερίδα «Καθημερινή» (12.06.2020)

Απεδείχθη ότι το Αγγλικόν Κομάντο δεν ενισχύθη μόνο από συμμορίτας Ελλήνας, αλλά και από τον πληθυσμό των χωριών Ανώγεια, Γερακάρι, Γουρνούθοι, Βρύσες, Άνω Μέρος, Κρύα Βρύση, Σαχτούρια, πλησίον των οποίων τον απέκρουσαν, όστις είναι εξ ίσου ένοχος καθ' όσον ευρίσκετο εν πλήρει γνώσει της αποκρούσεως του. Τα χωριά ταύτα και οι κάτοικοι επλήγησαν με την τότε απειληθείσαν τιμωρίαν. Ο πληθυσμός, ο ανόητος και παρασυρθείς ριγμένος εις την δυστυχίαν, ας ερώτηση εαυτόν εν όψει των φονευθέντων και τραυματιών και των ερειπίων αν ήτο ορθόν να ακολουθήσει τους Άγγλους και Συμμορίτας εις το έργον των και να υποφέρει τόσον βαρεία.

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΟΥ ΦΡΟΥΡΙΟΥ Χ. ΜΥΛΛΕΡ

Σημείωση 2

Οι σημαντικότεροι Γερμανοί στρατιωτικοί στις θηριωδίες στην Κρήτη

Το 1946, οι στρατηγοί Μπρόγερ και Μύλλερ δικάστηκαν από το Ειδικό Στρατοδικείο Εγκληματιών Πολέμου στην Αθήνα και καταδικάστηκαν σε θάνατο. Εκτελέστηκαν στο Χαϊδάρι στις 20.05.1947 (επέτειος της γερμανικής εισβολής στην Κρήτη). Το 1947, από το ίδιο δικαστήριο δικάστηκε και καταδικάστηκε σε θάνατο ο επιλοχίας Σούμπερτ. Εκτελέστηκε στις φυλακές Επταπυργίου στις 22.10.1947.

Ο στρατηγός Στούντεντ δικάστηκε το 1947 από βρετανικό στρατοδικείο, καταδικάστηκε σε φυλάκιση 5 ετών, αποφυλακίστηκε για λόγους υγείας το 1948 και πέθανε το 1978 σε ηλικία 88 ετών. Το αίτημα των ελληνικών αρχών για την έκδοσή του στην Ελλάδα απορρίφθηκε από τους Συμμάχους.

Ο υπολοχαγός Τρέμπες σκοτώθηκε το 1944 σε πολεμική επιχείρηση στη Νορμανδία.

Σημείωση 3

«Απαγορευμένη, στρατιωτική ή νεκρή ζώνη»

Ήταν η περιοχή, στην οποία, επί ποινή θανάτου, απαγορευόταν η πρόσβαση, χωρίς ειδική άδεια.

Πηγές:

1. Π.Δ. 399/1998 (ΦΕΚ 2777Α), Π.Δ. 99/2000 (ΦΕΚ 97Α), Π.Δ. 49/2017 (ΦΕΚ 79Α) και Π.Δ. 29/2019 (ΦΕΚ 54Α)
2. Δίπτυο μαρτυρικών πόλεων και χωριών <http://www.greek-holocasts.gr/>
3. Δημοτικό Μουσείο Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος <https://www.dnko.gr/martyrikes-polis-2/>
4. Έκθεσις της Κεντρικής Επιτροπής Διαπίστωσης Ωμοψήτων εν Κρήτη, Δήμος Ηρακλείου (1983) <https://e.issuu.com/embed.html#15903296/35577945>
5. Ελληνικά Ολοκαυτώματα 1940-1945, Λιβάνης (Αθήνα, 2010)
6. https://www.efsyn.gr/efkriti/koinonia/164408_se-martyriko-horio-anakiryssetai-o-kallikratis-hanion
7. <http://gavdosfm.gr/wp-content/uploads/2015/10/12-σελιδο.pdf>
8. <https://www.cretalive.gr/istoria/edo-ypirhe-i-kandanos-katestrafipros-exilasmon-tis-dolofonias-25-germanon-stratiotikon-3>
9. Προφορική συνέντευξη με τη Μ.Φ. κάτοικο Σκινέ.

Παρεμβάσεις στη νήσο Χρυσή (Γαϊδουρονήσι)

Γράφει ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ

Δρ Χημικός Μηχανικός - dhadjidakis@yahoo.com

Σοβαρές ζημιές έχει υποστεί το μοναδικό οικοσύστημα της νήσου Χρυσή (Γαϊδουρονήσι), στο Λασιθί της Κρήτης, από την επί σειρά ετών κακοποίηση του από «επαγγελματίες» της περιοχής και επισκέπτες. Χαρακτηριστικό είναι ότι τουλάχιστον το 30% της ενδημικής βλάστησης έχει ξεραθεί, ενώ σε κακή κατάσταση βρίσκεται μέρος του χαρακτηριστικού κεδροδάσους του νησιού.

Αυτός είναι και ο λόγος που στο τριετές σχέδιο δράσης του υπουργείου Περιβάλλοντος περιλαμβάνονται όχι μόνο μέτρα για την απομάκρυνση των παράνομων κατασκευών και τη φύλαξη του νησιού, αλλά η απαγόρευση κυκλοφορίας μέσα στο κεδροδάσος, η απομάκρυνση «εισαγόμενων» φυτών και ζώων και η αναζήτηση μέτρων για την αντιμετώπιση της ξήρανσης της φυσικής βλάστησης.

Το σχέδιο που θα εφαρμοστεί για την επόμενη τριετία για την προστασία του νησιού (μέχρι να ολοκληρωθεί το Προεδρικό Διάταγμα, με βάση ειδική πρόβλεψη στον πρόσφατο νόμο), σύμφωνα με πληροφορίες της εφημερίδας «Καθημερινή», προβλέπει τα εξής:

- Φέτος θα απαγορευτεί εντελώς η λειτουργία καντίνας (λειτουργούσε μια νόμιμα για κάποια χρόνια, η οποία είχε επεκταθεί παράνομα με διάφορα παραπήγματα) και beach bar (λειτουργούσαν δύο παράνομα), η ενοικίαση ομπρελοκαθισμάτων κ.λ.π. Θα επιτρέπεται μόνο η μεταφορά λουομένων κατά τη διάρκεια της ημέρας για μπάνιο.

- Όλα τα παραπήγματα θα κατεδαφιστούν από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης (σύμφωνα με την Απο-

ΑΡΧΕΙΟ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ «ΦΟΥΡΝΙΩΤΙΚΩΝ ΝΕΩΝ»

www.sfff.gr

Στην ιστοσελίδα μας, που έσπασε και συντηρεί αφιλοκερδώς το μέλος του Συλλόγου μας Γιάννης Πόθος που είναι και σύζυγος του μέλους του Δ.Σ. κας Ελένης Νικολαΐδου, όπως μπορείτε να διαπιστώσετε, αναρτάται η πρώτη σελίδα των εφημερίδων του τελευταίου έτους καθώς και όλες οι παλαιότερες εφημερίδες του Συλλόγου. Οι νεώτερες από το 2000 και μετά σε ηλεκτρονική μορφή από τα αρχεία του τυπογραφείου, και οι παλαιότερες φωτογραφημένες από το αρχείο των αδελφών Κώστα και Γιάννη Δεμέτζου τους οποίους ευχαριστούμε θερμά.

Την πρώτη εφημερίδα του Συλλόγου, το τεύχος αρ. 1 του Δεκεμβρίου 1979, την έχουμε. Ενδιαμέσως από τότε και μέχρι το Δεκέμβριο του 1995 λείπουν τα εξής τεύχη:

Αριθμοί φύλλων : 4(12), 5(13), 6(14), 7(15), 9(17), 11(19), 12(20) (ΠΑΛΑΙΑ περίοδος 1980-1986)

Αριθμοί φύλλων : 2, 3, 4, 5, 13, 19, 24 (ΝΕΑ περίοδος 1987-1995)

Όποιος έχει κάποια από αυτά τα φύλλα που λείπουν, θα του ήμασαν ευγνώμονες να επικοινωνήσει μαζί μας ώστε να μας τα δανείσει με σκοπό να τα φωτογραφίσουμε και να συμπληρωθεί το ηλεκτρονικό αρχείο μας. Από εκείνη την ημερομηνία και πέρα το αρχείο μας είναι πλήρες.

Τα τεύχη αυτά των εφημερίδων αποτελούν ένα κομμάτι της ιστορίας της Φουρνής μας και γι' αυτό έχει μεγάλη σημασία να μπορέσουμε να τις συγκεντρώσουμε όλες και να μπορεί ο καθένας να τις διαβάσει στην ιστοσελίδα μας. Ευχαριστούμε εκ των προτέρων όσους ανταποκριθούν στην έκκλησή μας.

Ρένα Κανιτάκη-Γιαννοπούλου

ΚΡΗΤΙΚΗ ΔΙΑΛΕΚΤΟΣ

Η Κρητική διάλεκτος ονομάζεται η μορφή της νεοελληνικής γλώσσας προερχόμενη από την ελληνιστική κοινή, η οποία ομιλείται στην Κρήτη. Υπάρχουν ωστόσο κάποιες τοπικές διαφοροποιήσεις σε λέξεις, εκφράσεις, καταλήξεις και προφορές.

Σύμφωνα με τους ιστορικούς, η Κρήτη καταλήφθηκε από Άραβες μετανάστες περίπου το 823 μ.Χ.. Παρέμεινε στα χέρια των Αράβων μέχρι την ανακατάληψή της από τον Νικηφόρο Φωκά το 967. Για το διάστημα του ενάμιση αιώνα που μεσολάβησε δεν είναι γνωστά πολλά στοιχεία σχετικά με τη ζωή των Κρητών, σίγουρα όμως δεν είχαν ιδιαίτερη επικοινωνία με τον υπόλοιπο ελληνικό κόσμο. Μολονότι δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η γλώσσα της Κρήτης είχε αρχίσει να αναπτύσσεται ιδιαίτερα γνωρίσματά της ήδη πριν το 823, το διάστημα αυτό ίσως να ήταν κρίσιμο για την καθιέρωση των χαρακτηριστικών που διαφοροποιούν την κρητική από τις υπόλοιπες ελληνικές διαλέκτους και τα ιδιώματα.

Κατά τον ύστερο μεσαίωνα (16ος αιώνας μέχρι τα μέσα του 17ου), η διάλεκτος του νησιού εξελίχθηκε σε λόγια γλώσσα, και εκφράστηκε μέσα από την ποίηση του Κορνάρου, του Χορτάστη και άλλων, καθώς και από το κρητικό θέατρο και τα λαϊκά τετράστιχα – μαντινάδες.

Σήμερα η κρητική διάλεκτος δεν κινδυνεύει με εξαφάνιση, όπως συχνά συμβαίνει σε μειονοτικές διαλέκτους που δεν διδάσκονται, καθώς σε πολλά μέρη του νησιού αποτελεί την μόνη προφορική γλώσσα. Η κρητική διάλεκτος ομιλείται εκτός από την Κρήτη, στο χωριό Χαμιντιέ της Συρίας από απόγονους των μουσουλμάνων της Κρήτης που εγκατέλειψαν το νησί κατά το διάστημα 1866-1897, δηλαδή από το ξέσπασμα της τελευταίας κρητικής επανάστασης κατά της οθωμανικής αυτοκρατορίας, καθώς και στα παράλια της Μικράς Ασίας όπου εγκαταστάθηκαν μουσουλμάνοι Κρητικοί, οι οποίοι αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν το νησί το 1923 με την ανταλλαγή πληθυσμών.

Έχει ενδιαφέρον να δούμε την άποψη διακεκριμένων μελετητών, για την κρητική διάλεκτο.

Ο Ουίλιαμ Μάρτιν Ληκ αναφέρει: «Η Κρητική διάλεκτος φαίνεται να έχει υιοθετήσει πολύ λιγότερες μορφές και φράσεις από την Ιταλική, από ότι ίσως αναμενόταν, δεδομένης της μακράς σχέσης της Κρήτης με την Βενετία. Με εξαίρεση κάποιες λέξεις της επαρχίας, κατά τα άλλα φαίνεται να είναι γνήσια Ελληνική, (χρησιμοποιεί τον όρο Hellenic με την έννοια της αρχαίας Ελληνικής, όχι τον όρο Greek). Θα μπορούσε να πει κανείς ότι έχει εξελιχθεί σε μια συστηματοποιημένη σύγχρονη γλώσσα. Φέρει την ίδια σχέση με την αρχαία Ελληνική, με τη σχέση που φέρει η Ιταλική με τα Λατινικά, περισσότερο από οποιαδήποτε άλλη σύγχρονη Ελληνική διάλεκτο».

Ο Robert Pashley αναφέρει τα παρακάτω για την Κρητική διάλεκτο: «Μιλούν μια γλώσσα που είναι σχεδόν αγνή. Η συχνή αντικατάσταση του λ με ρ και η διαμόρφωση με ξ του μεγαλύτερου αριθμού των αορίστων από οποιαδήποτε άλλη περιοχή, είναι από τα πιο εντυπωσιακά χαρακτηριστικά, αφού καταφανέστατα προέρχονται από την αρχαία γλώσσα του νησιού. Και αυτή είναι ίσως η μοναδική περιοχή κατοικούμενη από Έλληνες, όπου τέτοια ξεκάθαρα ευρήματα της αρχαίας διαλέκτου είναι εμφανή».

Ας δούμε μερικά από τα βασικά της χαρακτηριστικά:

1. Στην κρητική διάλεκτο οι αδύνατοι τύποι των προσωπικών αντωνυμιών μπορούν να μπαίνουν πριν και μετά το ρήμα, σε αντίθεση με την νέα ελληνική και την καθαρεύουσα. Π.χ: κατέχω το, ξανοίγω σε, μανίζω ντως, γροικώ ντου κτλ.

2. Στο γ' πρόσωπο της γενικής του πληθυντικού έχουμε τον δωρικό τύπο τως και για τα τρία γένη, αντί του τους της δημοτικής: πες τως, πέψε ντως, τως έπεψα κτλ.

3. Η πρόθεση εις χρησιμοποιείται μαζί με τα οριστικά άρθρα, έτσι αντί για τους τύπους (σου, σης, στον, στη(ν), στο, στων, στους, στις) της δημοτικής, έχουμε τους παλαιούς (εις του, εις τση, εις τον, εις τη(ν), εις το, εις των, εις τσι).

4. Ο αόριστος των ρημάτων καταλήγει με τον δωρισμό -ξα αντί του -σα της νέας ελληνικής και της καθαρεύουσας, για παράδειγμα: εζύγωξα, εοτέγγωξα, εοτέργωξα. Επίσης, με -ξ δηλώνεται σε πολλά ρήματα η συντελεσμένη όψη, π.χ. : θα τραγουδήξω.

5. Πολύ συχνά στην κρητική διάλεκτο η παρελθοντική αύξηση του αορίστου και του παρατατικού διαμορφώνεται με ή- εκεί που στην δημοτική και άλλες τοπικές διαλέκτους διαμορφώνεται με ε-. Π.χ: ήλεγε, ήβρεχε, ήβραζε, ήσυρε, ήβγαλε, ήκλαιγε, κτλ. Επίσης το ή- συχνά αντικαθιστά το αρχικό φωνήεν α-: ήφηκα, ήρχιξα, ήκουσα κτλ.

6. Η κρητική διάλεκτος όντας φυσικά διαμορφωμένη, δεν επιτρέπει χασμωδίες, για παράδειγμα: τρώω αντί του τρώω, λέγω αντί του λέω, κρυγίνω αντί του κρυώνω, τα χωργιά αντί του χωριά, βαρά αντί του βαριά κτλ. Σε κάποιες περιπτώσεις αντί να προστίθεται σύμφωνο, η χασμωδία αποφεύγεται απαλείφοντας ένα φωνήεν, για παράδειγμα: γρά αντί του γριά.

7. Σε αντίθεση με την απλοποιημένη Νέα Ελληνική, φυλάγεται το αρχαίο γραμματικό γένος π.χ., η κεφαλή, η χέρα, ο πόδας κλπ., αντί το κεφάλι, το χέρι.

8. Στη σύνταξη παρατηρείται επίταξη του εγκλιτικού τύπου της αντωνυμίας (π.χ. ρωτώ σε), έχουμε όμως πρόταξη της αντωνυμίας στην προστακτική όταν προηγείται το αντικείμενο (π.χ. έναν γκαφέ μου κάμε δηλ. κάμε μου ένα καφέ).

Επίσης μορφολογικά:

- Το άρθρο εμφανίζει τύπους όπως τση (της) και τσι (τους/τις).
- Σε αρκετές λέξεις προστίθεται το πρόθημα α- ή ο-: αμοναχός (μοναχός), ογλήγορα (γρήγορα).
- Απαντά η ρηματική κατάληξη σε -ομε: κάνομε (κάνουμε), έχομε (έχουμε).
- Απαντούν ρήματα με την κατάληξη -εύγω (αντί -εύω): χορεύγω, δουλεύγω.
- Ο μέλλοντας σχηματίζεται συχνά με το μόριο να + ρήμα + ρ. θέλω: να πάω θέλω (θα πάω), να φάμε θέλει (θα φάμε).

Όσον αφορά τη γλωσσική περιγραφή, έχουμε:

- Δασεία προφορά των /k/, /ɣ/, /x/, /g/ μπροστά από [i] και [e].
- Συριστική προφορά του [s].
- Το /t/ προφέρεται ως [θ] και το /d/ ως [ð] μπροστά από ημίφωνο : μάθια (μάτια).
- Σιγάται το τελικό /n/ στη γενική πληθυντικού: τω σπιθιώ (των σπιτιών).
- Τα /b/, /d/, /g/ προφέρονται χωρίς έρρινο στοιχείο: τω γκοπελιώ (των κοπελιών),
- Τα συμφωνικά συμπλέγματα συχνά απλοποιούνται: άνθρωπος (άνθρωπος), αθός (ανθός).

Το λεξιλόγιο της κρητικής διαλέκτου, περιλαμβάνει πολλές λέξεις που είναι χαρακτηριστικές: κοπέλλι (παιδί), κουζουλός (τρελός), κουράδι (κοπάδι), κουτσούνα (κούκλα), εδά (τώρα), επαέ (εδώ). Άλλες διαθέτουν διαφορετική σημασία στην κρητική από ότι στην κοινή νέα ελληνική ή σε άλλες διαλέκτους: πράμα (τίποτα), θέτω (πλαγιάζω, κοιμάμαι), πυροβόλος (αναπητής, τσακμάκι). Άλλες πάλι λέξεις θεωρούνται ότι έχουν

Γράφει η

ΓΕΩΡΓΙΑ ΕΜΜ. ΚΑΝΙΤΑΚΗ

αρχαία ελληνική ή βυζαντινή προέλευση, ενώ άλλες προέρχονται από τη λατινική, την ιταλική, την τουρκική κ.λπ.

Θα ήταν ενδιαφέρον να δούμε από πού προέρχονται μερικές χαρακτηριστικές λέξεις.

Κρητικά	ΜΤΛ	Προέλευση	Νέα Ελληνικά
θωρώ	ρήμα	αρχαία θεωρῶ	βλέπω
ξανοίγω	ρήμα	αρχαία ἐξανοίγω	κοιτάω με προσοχή, ατενίζω
ιδέ	ρήμα	αρχαία ἰδέ προστ. του ὄραω	κοίτα
γρικώ	ρήμα	μεσαιωνική Κρητική	ακούω
κατέχω	ρήμα	αρχαία κατέχω	ξέρω
πέμπω	ρήμα	αρχαία πέμπω	στέλνω
ποδίδω	ρήμα	αρχαία ἀποδίδωμι	καταντώ (παραδίδω)
μπύθω	ρήμα	αρχαία ἀπωθῶ	σπρώχνω
κάτης	ουσια	Λατινική cattus	γάτα
αμανίτης	ουσια	αρχαία ἀμανίτης	μανιτάρι
αρισμαρί	ουσια	Λατινική rosmarinus	δενδρολίβανο
χοχλιός	ουσια	αρχαία κοχλίας	σαλιγκάρι
ὄρνιθα	ουσια	αρχαία ὄρνις	κότα
αίγα	ουσια	αρχαία αἴγα	κατσικά
ρίφι	ουσια	αρχαία ἐρίφιον	νεαρή κατσικά
ὄφις	ουσια	αρχαία ὄφις	φίδι
μανίζω	ρήμα	αρχαία αὐτ. ἐμάνησαν του μαίνομαι	θυμώνω
βεντέτα	ουσια	Λατινική vindicta	εκδίκηση

Κρητικά	ΜΤΛ	Προέλευση	Νέα Ελληνικά
ήτονε, ήτο	ρήμα	μεσαιωνικό ἦτο	ήταν
όντε	σύνδε	Μυκηναϊκή ὄτε	όταν
ανιστορούμαι	ρήμα	αρχαία ἰστορῶ	θυμούμαι, διηγούμαι
ξά, έξα	ουσια	αρχαία ἐξουσία	δικαίωμα, ευθύνη
ντρέτα	επίρρ	Λατινική directa	ίσια, ευθεία, μεταφορικά τίμια
ταχιά	επίρρ	αρχαία ταχέα	αύριο πρωί
οψάργας (οψές αργά)	επίρρ	μεσαιωνική Κρητική	χθες βράδυ
πώδε	επίρρ	αρχαία ὧδε < ὧς + δέ	προς τα εδώ, από αυτή τη μεριά
αλάργο	επίρρ	Λατινική largus	μακριά
ποθές	επίρρ	μεσαιωνική Κρητική	πουθενά
θέτω	ρήμα	αρχαία τίθημι	ξαπλώνω, βάζω, ρίχνω
μαδάρα	ουσια	αρχαία μαδαρός	βουνό χωρίς βλάστηση
νέφαλο	ουσια	αρχαία νέφος	σύννεφο
απύρι	ουσια	αρχαία ἀπό-πυρ	θειάφι
αλισάχνη	ουσια	αρχαία αλός ἀχνην	κρούστα αλατιού στους θύλακες των βράχων, πολύ αλμυρό
απολλυμάρι	ουσια	αρχαία ἀπόλλυμι	αυτό που μένει, πτώμα, κουφάρι (προσβλητικό)
ξόδι	ουσια	αρχαία ἐξόδιον	κηδεία
πορίζω	ρήμα	αρχαία πορεία+ίζω	βγαίνω έξω
ρέγομαι	ρήμα	Αρχαία ορέγομαι	μου αρέσει
παίζω	ρήμα	Αρχαία παίω	κτυπώ

Όπως διαπιστώνουμε λοιπόν, η κρητική διάλεκτος, εκτός από τον πλούτο του λεξιλογίου και τον εκπληκτικό αριθμό των συνωνύμων, διατηρεί και την αρχαιότερη μορφή μεγάλου πλήθους λέξεων και βρίσκεται πλησιέστερα στις παλαιότερες φάσεις της ελληνικής και συγκεκριμένα στη μεταγενέστερη φάση της ελληνιστικής και στη βυζαντινή. Αποτελεί επομένως ένα κρίκο ανάμεσα στη σύγχρονη μορφή της γλώσσας μας και στις παλαιότερες εκείνες μορφές της.

Οι νεότερες γενιές λοιπόν καθώς και όσοι από εμάς ζούμε μακριά από τον τόπο καταγωγής μας, οφείλουμε να την κρατάμε ζωντανή εφόσον αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της παράδοσής μας.

Σ.Σ.: Οι πληροφορίες του άρθρου αντλήθηκαν από το διαδίκτυο, κυρίως από την ελληνική Wikipedia, καθώς και από προσωπικά βιώματα.

Περιμένουμε με χαρά περισσότερες πληροφορίες, διορθώσεις, υποδείξεις και σχόλια από μέλη του συλλόγου μας, σε επόμενο τεύχος της εφημερίδας μας. Τη δημιουργία του άρθρου γέννησε η αγάπη για τη ντοπιολαλιά μας, και όχι οι φιλολογικές – γλωσσολογικές μας γνώσεις.

ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΡΑΤΣΙΝΗ

ΠΕΤΡΙΝΑ ΧΡΟΝΙΑ 1939-1952

Ιστορικές Αναμνήσεις με επιλεκτικά κομμάτια από το βιβλίο:

«ΜΕΡΑΜΠΕΛΛΟ: ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ» και όχι μόνο

«Ανεστορούμαι και γράφω
 Όντε δα σ' ανεστορηθώ
 κι' όντε δα σε λογιάσω
 μού 'ρχεται να κουζουλαθώ
 και τα βουνά να πιάσω...»

(Συνέχεια από το φύλλο 96)

Ο δρόμος από το Κάτω Χωριό στο Επάνω ήταν σε πλάτος το ένα τρίτο του σημερινού. Το όριο της νοτίου πλευράς (ο τράφος της Αμπέλας) άρχιζε από τη βορεινή γωνία του σπιτιού του Κανάκη Λουκάκη και κατέληγε στη βόρεια γωνία της στέρας της Κεραντριάνας, δηλαδή περίπου έξη μέτρα φάρδος. Η αποχέτευση δε των νερών που ερχόταν από τα βουνά και το Επάνω χωριό διοχετεύονταν με μια ανοικτή τάφρο πίσω από την Αγ. Τριάδα στη βάγκα στο εργοστάσιο του Γωνιωτάκη.

Η τριγωνική πλατεία που υπάρχει σήμερα κάτω από τη στέρα της Κεραντριάνας δεν υπήρχε, ήταν χωράφι περιφραγμένο της Καλλιόπης Γωνιωτάκη (σημερινό Σταύρου).

Ο Υπολοχαγός λοιπόν πρότεινε στον Κασί-νι να εκτελέσει διάφορα μικροέργα για να απασχοληθούν οι στρατιώτες, να αλλάξουν την όψη του χωριού, που θα τα ενέκριναν οι κάτοικοι αλλά και κυρίως για προπαγάνδα επιδείξεως ειρηνικών κατασκευών.

Ο Διοικητής συγκατένευσε και άρχισαν οι εργασίες.

Σκεπάστηκε η ανοικτή τάφρος όπου πράγματι πετούσαν σκουπίδια και ήταν εστία μόλυνσως, χαλάστηκε ο παλιός νότιος τράφος του δρόμου της Αμπέλας φαρδαινόντας ο δρόμος που πήρε το σημερινό του πλάτος, σχηματίστηκε η πλατεία της Κεραντριάνας σε βάρος του χωραφιού Γωνιωτάκη, ανοίχθηκε δρόμος στο άνω μέρος της Αμπέλας κάτω από το σπίτι του Γιώργου Γωνιωτάκη και ενώθηκε με εκείνον που κατέρχεται από το σπίτι του Γιάννη Βουκουκλάρη ώστε να μπορούν να περνούν αυτοκίνητα. Ακόμη κτίστηκαν στους δρόμους πέτρινα παγκάκια (πεζούλια) να αναπαύονται οι γεωργοί μετά τη δουλειά τους και διαμορφώθηκε σε αναβαθμίδες ο χώρος στην Κεραντριάνα κάτω από την εκκλησία της Παναγίας.

Το δρόμο κάτω από το σπίτι του Γ. Γωνιωτάκη τον ξανάκλεισαν μετά τον πόλεμο, αλλά το φάρδεμα από του Κανάκη το σπίτι, όπως και την πλατεία της Κεραντριάνας, την άφησαν και έτσι έχει τώρα μια πολύ όμορφη και ευπρεπή όψη το χωριό.

Οι Ιταλοί της Φουρνής ήταν οι περισσότεροι από τη Νάπολη και την Κάτω Ιταλία (Καλαβρία, παλιά Μεγάλη Ελλάδα) και αρκετοί μιλούσαν την αρχαιοελληνική γλώσσα που μιλούν και σήμερα σε εκείνα τα μέρη. Πολλοί μου είχαν πει ότι υπερηφανεύονται για την προγονική ελληνική τους καταγωγή. Κι αυτό δεν ήταν αμελητέος ψυχολογικός παράγων στην όλη τους συμπεριφορά, η οποία σε γενικές γραμμές δεν ήταν άσχημη παρά τους φόβους των πρώτων ημερών. Δεν έλειπαν βέβαια τα μικροπραπτώματα των στρατιωτών σε βάρος των Ελλήνων.

Το καθημερινό τους φαγητό ήταν πρωί βράδυ μακαρόνια που όσο και αν ήταν "εθνικό" δεν τους ήταν ευχάριστο. Γι αυτό πολλοί στρατιώτες έκλεβαν καμιά κότα, αρκετά αμύγδαλα από τα δένδρα, κάποιο λαχανικό από τους ελάχιστους κήπους, αγκινάρες, σταφύλια κλπ. πράγμα που δυσαρεστούσε τους Έλληνες. Οι αγροφύλακες βέβαια τους έβλεπαν αλλά δεν μπορούσαν να κάμουν

τίποτα γιατί αυτοί ήταν οι κατακτητές με τα όπλα. Το είπαν όμως στον τότε Πρόεδρο της Κοινότητας, που ήταν ο Νίκος Κορωνάκης, τραυματίας της Μικράς Ασίας και σε τιμητική διαθεσιμότητα συνταγματάρχης και ο οποίος πήγε και παραπονέθηκε στο Διοικητή. Ο Κασίνι φυσικά ήξερε όλο το ιστορικό και τη βιογραφία του Κορωνάκη και παρά το ότι ήταν κατακτητής τον σεβόταν για τη θέση του προέδρου (αρχηγού) μιας έστω μικρής κοινωνίας, αλλά και σαν αξιωματικό υψηλότερου βαθμού. Αυτό είναι χαρακτηριστική συμπεριφορά όλων των αξιωματικών του κόσμου.

Κι ο Κασίνι διατάσσει να συνοδεύει τον Έλληνα αγροφύλακα (Ιωάννη Λυράκη Λύρη) σ' όλες τις περιόδους στα χωράφια κι ένας ένοπλος Ιταλός στρατιώτης που θα φέρει περιβραχιόνιο με τη λέξη "Guardia Campreste" (αγροφυλακή).

Τα έκτροπα σταμάτησαν.

Θελιχτά ή άθελα δημιουργήθηκαν σχέσεις, οι οποίες όποσδήποτε άμβλυναν την εκατέρωθεν εχθρότητα και αυτό ήταν προς όφελος των Ελλήνων, για να μας βλέπουν με καλό μάτι και να μη βιαιοπραγούν εναντίον μας σαν κατακτητές που ήταν και μπορώ να πω ότι δεν είχαμε μεγάλες περιπτώσεις κακομεταχείρισης εκτός από δύο. Ο Δημήτρης Νιωτάκης (Νιωτοδημήτρης), χωρίς να ξέρει κανείς πού βρήκε δυναμίτες, οι οποίοι απαγορεύονταν με ποινή θανάτου, πήγε στο χωράφι του (πάνω από στην Αγκάλη), έβγαλε φουρνέλα και τα πυροδότησε. Τον κρότο φυσικά τον άκουσαν οι Ιταλοί οι οποίοι πήγαν, βρήκαν τους δυναμίτες και εκ των πραγμάτων ήταν υποχρεωμένοι να τον τιμωρήσουν, γιατί όσο καλός και αν ήταν ο Διοικητής ήξερε ότι μέσα στο τάγμα του υπήρχαν και φανατικοί Μουσολνικοί όπως ο διερχόμενος Σήφης, Τούρκος από τη Ρόδο, οι οποίοι θα κατάγγελλαν μια τέτοια φανερή παράβαση των διαταγών κατοχής και στρατιωτικών νόμων.

Το άλλο λυπηρό επεισόδιο ήταν με τον τυφλό οργανοπαίκτη Μανόλη Φιορέτζη και το Μανόλη Πατεράκη που έπαιζαν τα όργανα και τραγουδούσαν το γνωστό τραγούδι "Κορδίδο Μουσολίνι" (αυστηρώς απαγορευμένο).

Δεν θυμάμαι αν ήταν Ιταλοί της Φουρνής που τους συνέλαβαν ή της Carabinieri (ιταλική Χωροφυλακή) από τη Νάπολη.

Ευτυχώς και ο Νιωτάκης επέστρεψε από το στρατόπεδο συγκεντρώσεως στην Ιταλία όπου τον είχαν πάει και οι δύο άλλοι αφέθηκαν ελεύθεροι με μεσολάβηση της Ζηνοβίας Τερζάκη - Μαυροειδή που είχε γνωριμίες με τον αρχηγό της αντικατασκοπίας τον Ταβάνα.

Ο Διοικητής Κασίνι ήταν ένας πραγματικός κύριος, όχι μόνο στη συμπεριφορά τη δική του έναντι των Ελλήνων, αλλά και εκείνη που είχε επιβάλει να τηρούν οι στρατιώτες του.

Όσο για την καθημερινή του εμφάνιση ήταν άφορη.

Πάντα φρεσκοξυρισμένος, ρούχα καθαρά και σιδερωμένα, οι μπότες (στιβάνια) καθημερινά λουστραρισμένες, με το μονόκλ στο αριστερό μάτι και το πούρο στο στόμα, βάδιζε καμαρωτά και περιήφανα, αλλά σαν μορφωμένος άνθρωπος χωρίς το υπεροπτικό ύφος κατακτητή γιατί είχε πληροφορηθεί ότι στο χωριό αυτό οι περισσότεροι ήταν επιστήμονες στους οποίους δεν ήθελε να δώσει το δικαίωμα συναδελφικής υποβάθμισης ότι τους περιφρονεί μια και ο ίδιος, επιστήμων καταξιωμένος, έπρεπε να συμπεριφέρεται σαν συνάδελφος και ίσος προς ίσους.

Σ' ένα γάμο που έγινε τότε επέτρεψε την κυκλοφορία όλη τη νύκτα Δυστυχώς όταν έγραφα το βιβλίο μου "ΑΝΘΡΩΠΙΑ ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΟΡΑ" δεν θέλησε να με βοηθήσει

Είχα πάει στην Ιταλία το 1967. Με φιλοξένησε στο σπίτι του ο φίλος ο Ραφαέλε, που ήταν στρατιώτης του Κασίνι στη Φουρνή και τον ήξερε προσωπικά. Ρώτησα το Ραφαέλε αν ζούσε κι αν ήξερε το σπίτι του Κασίνι. Μου απάντησε θετικά και μου έδωσε το τηλέφωνο του. Τηλεφωνώ, παρουσιάστηκε η γραμματέας του. Της εξήγησα ότι επρόκειτο να γράψω ένα βιβλίο που αφορούσε τον καιρό της κατοχής στη Φουρνή και ήθελα να τον δω προσωπικά για να μου δώσει μερικά στοιχεία.

Του μεταβίβασε όσα της είπα και σε λίγο μου απαντά ότι δεν μπορεί να με δεχθεί.

Παρά ταύτα ο Ραφαέλε ήξερε το σπίτι του και πήγαμε. Μια ωραιότατη βίλα έξω από την Καζέρτα (δίπλα στη Νάπολη) περιφραγμένη με υψηλό τοίχο και σιδερένια εξώπορτα.

Κτυπάμε το κουδούνι και δυο τεράστια λυκόσκυλα μας υποδεχονται. Απαντά πάλι η γραμματέας της οποίας είπα πως θέλω οπωσδήποτε να της μιλήσω. Ήρθε, της ανέλυσα λεπτομερώς γιατί ήθελα να δω τον κ. Κασίνι και εκείνη μου το αρνήθηκε κατηγορηματικά.

Ο Ραφαέλε μου το εξήγησε. Ήταν ακόμη λίγα τα χρόνια που είχαν περάσει μετά τον πόλεμο, οι Ιταλοί αυτόματα είχαν μετατραπεί σε "μεγάλους Δημοκράτες", και τον Κασίνι σαν στέλεχος του Φασιστικού κόμματος και προσωπικό φίλο του Μουσολίνι, τον είχαν στη "μπούκα του τουφεκιού" και από φόβο δεν δεχόταν κανένα.

Μαζί με τον Κασίνι σώθηκε και ο έφεδρος λοχαγός γιατρός Ερνέστο Ζανκανάρο, που καθόταν σπίτι μας για τον οποίο πρέπει να πούμε λίγα λόγια.

Το 1963 βρέθηκα με τη γυναίκα μου στη Βενετία. Ήξερα το όνομα του και ήθελα να δω αν σώθηκε, πράγμα που θα το διαπίστωναν αν υπήρχε στο Χρυσό Οδηγό. Έψαξα και πράγματι ήταν γραμμένος. Άρα είχε σωθεί. Δεν έχανα τίποτα να τηλεφωνήσω να βεβαιώσω αν ήταν αυτός ή κάποιος άλλος με ίδιο όνομα.

Ήταν ο ίδιος, χάρηκε που ύστερα από τόσα χρόνια με άκουγε (ήμουν σχεδόν καθημερινά στο ιατρείο του ως διερχόμενος, όπως θα πούμε), μας κάλεσε και πήγαμε στη βίλα

Ο Ιταλός γιατρός Ernesto Zan canaro, έφεδρος Λοχαγός που καθόταν στο σπίτι μας

του (60 χιλιόμετρα έξω από τη Βενετία) όπου μας φιλοξένησε όπως και στο σπίτι της γυναίκας του στο Μιλάνο. Αυτός μου έδωσε όλα σχεδόν τα στοιχεία που αναφέρω στο βιβλίο του οποίου η πρώτη έκδοση έγινε το 1984. Φεύγοντας μας γέμισε δώρα μια και κάναμε γαμήλιο ταξίδι.

Αυτός ο άνθρωπος είχε, τον καιρό της κατοχής, μια παράξενη και αλλόκοτη συμπεριφορά. Κάθε μεσημέρι μετά το γεύμα, όταν γύριζε από λέσχη κρατούσε ένα ψωμάκι (Paniotino) και το μοίραζε στα σπουργίτια τα οποία είχαν μάθει και τον περίμεναν στο μπαλκόνι του σπιτιού μας. Δεν πρόσφερε όμως ποτέ σε μένα το παιδί που το στερούμασταν. Ούτε ποτέ έδωσε ένα τσιγάρο στον πατέρα μου που τα έφερνε με κάσες στο δωμάτιο του, γιατί ήταν τρομερός καπνιστής.

Αντίθετη ήταν η άλλη του πλευρά, εντελώς διαφορετική.

Εργατικότητα κατέβαινε στο ιατρείο στις επτά το πρωί μέχρι τις οκτώ το βράδυ. Οι άρρωστοι Ιταλοί δεν ξεπερνούσαν τους δύο με τρεις καθημερινά, σε αντίθεση με τους Έλληνες που είχαν μάθει ότι ήταν καλός γιατρός για όλες τις παθήσεις και έρχονταν από

(Συνέχεια στη σελ. 8)

Η διασύνδεση Αττικής - Κρήτης, ένα βήμα πιο κοντά

Γράφει ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΤΖΗΛΑΚΗΣ

Δρ Χημικός Μηχανικός - dhadjidakis@yahoo.com

Σε τροχιά υλοποίησης εισέρχεται το έργο της ηλεκτρικής διασύνδεσης της Κρήτης με την Αττική μετά από την υπογραφή των συμβάσεων ανάμεσα στη θυγατρική του Ανεξάρτητου Διαχειριστή Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΔΜΗΕ) «Αριάδνη Interconnection», που υλοποιεί το έργο, και τις εταιρείες-αναδόχους, σε ειδική τελετή που πραγματοποιήθηκε στις 10 Ιουνίου στο Ηράκλειο.

Η ολοκλήρωση του έργου το 2023 θα επιλύσει οριστικά το πρόβλημα της ενεργειακής επάρκειας της Κρήτης (προβλεπόμενες ανάγκες για ισχύ 1.000 μεγαβάτ). Τα οφέλη επεκτείνονται και στους καταναλωτές όλης της χώρας, οι οποίοι πληρώνουν σήμερα μέσω των υπηρεσιών κοινής ωφελείας (ΥΚΩ) περί τα 400 εκατ. ευρώ ετησίως για την ηλεκτροδότηση της Κρήτης, που έχει περίπου τριπλάσιο κόστος παραγωγής από της ηπειρωτικής χώρας. Το περιβάλλον επίσης θα επωφεληθεί, καθώς θα μειωθούν κατά 60% οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (CO2) στο νησί, αφού οι 3 σταθμοί παραγωγής της ΔΕΗ που λειτουργούν με πετρέλαιο ντίζελ και μαζούτ θα αποσυρθούν και θα τεθούν σε καθεστώς ψυχρής εφεδρείας (περιστασιακή λειτουργία σε έκτακτες περιπτώσεις). Λόγω της απόσυρσης, οι εκπομπές των ρύπων διοξειδίου του θείου, οξειδίου του αζώτου και σωματίδια από τους 3 σταθμούς, πρακτικά, θα μηδενισθούν.

Το έργο, προϋπολογισμού 1 δισ. ευρώ (εθνικά (20%), κοινοτικά (30-40%) και τραπεζικά (50-40%) κεφάλαια) και με σημαντικές αναπτυξιακές και περιβαλλοντικές διαστάσεις, είναι από τα μεγαλύτερα έργα υποδομής που έχουν αναπτυχθεί τα τελευταία χρόνια στη χώρα. Για την όσο το δυνατόν χαμηλότερη όχληση επενδύθηκαν περί τα 35-40 εκατ. ευρώ πλέον του αρχικού σχεδιασμού (κυρίως για υπογειοποιήσεις μεγάλου μέρους των νέων γραμμών μεταφοράς του ηλεκτρικού ρεύματος). Ο Δήμος Μαλεβιζίου Ηρακλείου, στην περιοχή του οποίου θα κατασκευασθεί ο σταθμός σύνδεσης, θα επωφεληθεί και από αντισταθμιστικά οφέλη (προϋπολογισμού 9 - 9,5 εκατ. ευρώ) του ΑΔΜΗΕ και του Πράσινου Ταμείου του Υπουργείου Περιβάλλοντος. Η ηλεκτρική διασύνδεση προβλέπεται για τα μέσα του 2023.

Το έργο θα συμβάλει στη μετεξέλιξη της Κρήτης σε ενεργειακό κέντρο, καθώς οι δύο διασυνδέσεις, των Χανίων με την Πελοπόννησο (συνολικού προϋπολογισμού 350 εκατ. ευρώ, θα καλύψει το 30%-40% της ζήτησης του νησιού και θα έχει ολοκληρωθεί έως το τέλος του 2020) και του Ηρακλείου με την Αττική, προσφέρουν τη δυνατότητα για την εγκατάσταση επιπλέον ισχύος 2,5 χιλιάδων μεγαβάτ από ΑΓΠΕ.

Πηγές:

1. Δελτίο τύπου του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (10.06.2020)

ΠΡΟΤΙΜΑΜΕ ΤΟΥΣ ΧΩΡΙΑΝΟΥΣ ΜΑΣ

Παράκληση στους Φουρνιώτες όπου και αν βρίσκονται, να προτιμούν τους ελεύθερους επαγγελματίες και καταστηματάρχες συγχωριανούς μας, Όπως γνωρίζουμε όλοι, οι καιροί είναι δύσκολοι, τα έξοδα των επαγγελματιών είναι υπέρογκα, ας τους βοηθήσουμε λοιπόν να κρατηθούν και να μην κλείσουν.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ 2020

Γράφει ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ν. ΔΕΜΕΤΖΟΣ

Καθηγητής Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Αρτοκλασία και προσφορά αρτιδίων

Το καλοκαίρι του 2020 ήταν διαφορετικό, όχι μόνο στην Φουρνή αλλά και στην Ελλάδα. Ο Σύλλογός μας ανέβαλε τις προγραμματισμένες εκδηλώσεις του που αφορούσαν στην εκδρομή, αλλά και στην καθιερωμένη ομιλία στον αύλειο χώρο του σχολείου. Όσο ήταν δυνατόν προσπαθήσαμε και υλοποιήσαμε τις καθιερωμένες θρησκευτικού τύπου εκδηλώσεις μας όπως την Αρτοκλασία υπέρ υγείας όλων των κατοίκων του χωριού μας αλλά και των απόδημων Φουρνιωτών αλλά επίσης και την προσφορά αρτιδίων την ημέρα της εορτής του Αποστόλου Τίτου, πρώτου επισκόπου Κρήτης, εις μνήμη των γονέων και συγγενών μας.

Η αρτοκλασία έγινε στον Ιερό Ναό της Κοιμήσεως της Θεοτόκου στο επάνω χωριό. Λόγω της πιθανής μετάδοσης του κορονοϊού, τα μέτρα προστασίας τηρήθηκαν από όλο το εκκλησιαστικό, περίπου 30 ατόμων. Ο παπά Νικόλαος Βουκουκλάρης με στεντόρεια την φωνή και με την αγάπη που τον διακρίνει προς όλους μας, τέλεσε την αρτοκλασία και τηρώντας όλοι μας τις αποστάσεις ευχηθήκαμε υγεία, αγάπη αλλά και ελπίδα ώστε να τελειώσει η πανδημία και να επιστρέψουμε υγιείς στις δραστηριότητές μας.

Η προσφορά των αρτιδίων έγινε στην εκκλησία του Αποστόλου Τίτου στο κοιμητήριο του χωριού μας. Ο κόσμος ήταν λιγιστός αλλά με τάξη και τηρώντας τα υγειονομικά μέτρα παρακολούθησε με κατανύξη την λειτουργία από τον εφημέριο παπά Νικόλαο Βουκουκλάρη. Στο τέλος μοιράστηκαν τα αρτιδία στους παρευρισκόμενους.

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε το μέλος του Δ.Σ. Βαρβάρα Φαλκώνη-Ανδριανάκη η οποία επιμελήθηκε και τις δύο εκδηλώσεις με συνέπεια και διέθεσε χρόνο και κόπο για την πραγματοποίησή τους.

ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΡΑΤΣΙΝΗ

ΠΕΤΡΙΝΑ ΧΡΟΝΙΑ 1939-1952

Ιστορικές Αναμνήσεις με επιλεκτικά κομμάτια από το βιβλίο:

«ΜΕΡΑΜΠΕΛΛΟ: ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ» και όχι μόνο

(Συνέχεια από τη σελ. 7)

όλα τα γύρω χωριά. Εκατοντάδες εκείνοι, τους οποίους θεράπευσε χωρίς ποτέ να πάρει έστω μια δραχμή και αν καμιά φορά του κρατούσαν κανένα δώρο, κότα ή λίγα αυγά δεν τα έπαιρνε αλλά τα έδινε στο νοσοκόμο να τα πάει στη Λέσχη αξιωματικών, σοσιαλιστικώς, για όλους.

Πρέπει να πούμε ένα γεγονός που χαρακτήριζε τις γνώσεις και τη συμπεριφορά του. Ήρθε από τις Λίμνες μια κυρία (επίθετο Κοτάκη αν θυμάμαι καλά) που ήταν αρκετά χρόνια παντρεμένη και δεν έκανε παιδί. Της είπε να ανέβει στο δωμάτιο του να την εξετάσει γιατί στο Ιατρείο δεν είχε ιδιαίτερο κρεβάτι και ο άνδρας της να περιμένει κάτω. Και για να μην παρεξηγηθεί που θα την ανέβαζε στο κρεβάτι του, είπε να ανέβει και νάναι παρούσα και η μητέρα μου κατά την εξέταση. Την εξέτασε γυναικολογικά και της είπε να μη στεναχωριέται γιατί μετά από οκτώ περίπου χρόνια θα γίνει μητέρα.

Πράγματι το 1953 που κατέβηκα για να συντάξω τη Μελέτη μου για το πτυχίο, πληροφορήθηκα ότι είχε γενήσει ένα όμορφο κοριτσάκι.

Όπως είπαμε προηγουμένως, είχα αρχίσει να διαβάζω ιταλικά το 1938 και έτσι στην κατοχή μιλούσα μερικά, τα οποία καλλιέργησα με την καθημερινή άσκηση, όταν ήρθαν οι Ιταλοί στη Φουρνή, και σιγάσιγά μπορούσα να συνεννοηθώ αρκετά καλά.

Ο γιατρός δεν ήξερε και ούτε ήθελε να μάθει έστω και λίγες λέξεις ελληνικές γιατί ήταν φανατικός φασίστας. Πώς όμως να συνεννοηθεί με τους Έλληνες ασθενείς;

Με παρακάλεσε λοιπόν να του κάνω το διερμηνέα. Στην αρχή αρνήθηκα, γιατί δεν ήθελα να εξυπηρετώ έναν κατακτητή, αλλά η οξυδερκής μητέρα μου με έπεισε κι άλλαξα γνώμη λέγοντας μου ότι "δεν εξυπηρετώ τον Ιταλό αλλά τους Έλληνες και είναι καθήκον όλων μας να αλληλοβοηθούμαστε ώστε να επιζήσουμε αυτούς τους δύσκολους καιρούς και να τους δώσουμε".

Είχε δίκιο έγινα διερμηνέας και φυσικά η προσωπική μου ωφέλεια ήταν πολύ μεγάλη από άποψη εκμάθησης μιας ξένης γλώσσας η οποία μου χρησίμευσε αργότερα.

(Συνεχίζεται)

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

Όσοι καταθέτουν την συνδρομή τους στον λογαριασμό του Συλλόγου στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδας αριθμός λογαριασμού IBAN: GR230110695000006957013029, στα ονόματα Ντούζου Μαρία και Καντάκη-Γιαννοπούλου Ειρήνη, παρακαλούνται να γράφουν στην κατάθεση το όνομά τους και στη συνέχεια να ενημερώνουν σχετικά την Ταμιά μας κα Μαρία Τουτουδάκη-Ντούζου στο τηλ. 210 9345556.

Σας υπενθυμίζουμε ότι η έκδοση της Εφημερίδας μας και οι εν γένει πολιτιστικές εκδηλώσεις του Συλλόγου μας, σπρίζονται αποκλειστικά στη Συνδρομή σας.

Γι' αυτό σας παρακαλούμε μην την αμελείτε.

Ευχαριστούμε θερμά.

Εδώ Φουρνή...

(Συνέχεια από τη σελ. 1)

Στον Άγιο Παντελεήμονα στην λειτουργία ανήμερα της εορτής.

Στον Αφέντη Χριστό στον περίβολο του Σχολείου

νω Χωριό, η οποία υπήρξε και Καθεδρικός Ναός της ενορίας του Επάνω Χωριού, όταν στο χωριό μας υπήρχαν δύο ενορίες, του Επάνω και του Κάτω χωριού και η Παναγία η Κουνέλα στο Κάτω Χωριό. Και οι δύο εκκλησίες λειτουργήθηκαν και φέτος εναλλάξ, τόσο τις ημέρες από την πρώτη μέχρι τις 15 Αυγούστου, όσο και την ημέρα της εορτής.

Δεκαπενταύγουστος στο Πάνω Χωριό στην Παναγία

Ο εσπερινός τελέστηκε στην Παναγία την Κουνέλα και η τελετή του επιταφίου και η λειτουργία ανήμερα της εορτής στο Επάνω Χωριό. Ακολουθεί η εορτή του Αποστόλου Τίτου, Νεκροταφειακού ναού του χωριού μας, όπου έγινε η καθιερωμένη ετήσια δέηση μετ' αρτιδίων υπέρ αναπαύσεως της ψυχής των προγόνων και λοιπών προσφιλών προσώπων μας. Επόμενη εορτή της καλοκαιρινής περιόδου είναι η γιορτή της Αποτομής της Τιμίας Κεφα-

Στον Άγιο Τίτο, στο κοιμητήριο της Φουρνής, τις 25 Αυγούστου

Στην Κεραπολίτισσα, κάτω από το γέριχο κυπαρίσσι, που βρίσκεται στον περίβολο της εκκλησίας.

Στον Τίμιο Σταυρό, στην κορυφή του ομώνυμου λόφου, κατά την περιφορά και την ύψωση του Τιμίου Σταυρού.

λής του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου. Η εκκλησία βρίσκεται στο δρόμο προς το Νεκροταφείο.

Στις 8 Σεπτεμβρίου έχουμε το Γενέσιον της Θεοτόκου και γιορτάζει ο ιστορικός ναός της Κεραπολίτισσας.

Πλήθος κόσμου και από τα τρία χωριά της Φουρνής μαζεύονται κάθε χρόνο, τόσο στον εσπερινό όσο και ανήμερα της εορτής, για να παρακολουθήσουν τις ιεροτελε-

Στον Άγιο Ιωάννη τον Θεολόγο στο Πάνω Χωριό, εκκλησία του 17ου αιώνα, κατά την ευλόγηση των άρτων.

στιές τιμώντας την μνήμη της Υπεραγίας Θεοτόκου και αποτεινόντας φόρο τιμής στον χώρο που για πολλά χρόνια υπήρξε φυτώριο μάθησης για την ευρύτερη περιοχή του Μεραμπέλλου. Ακολουθούν οι εορτές του Τιμίου Σταυρού και του Αγίου Νικήτα το διήμερο 14 και 15 Σεπτεμβρίου.

Ο εσπερινός και η λειτουργία ανήμερα της εορτής του Τιμίου Σταυρού γιορτάστηκαν στο γραφικό εκκλησάκι που βρίσκεται στην κορυφή του ομώνυμου λόφου. Τόσο κατά τον εσπερινό όσο και ανήμερα της εορτής δεν έλειψαν τα κεράσματα μετά το τέλος της λειτουργίας.

Η εορτή του Αγίου Νικήτα τα τελευταία χρόνια γιορτάζεται στην εκκλησία της Ευαγγελίστριας. Το ένα κλίτος αυτής της εκκλησίας, ως

γνωστόν, είναι του Τιμίου Σταυρού και επειδή ανήμερα της εορτής δεν λειτουργείται η εκκλησία, εορτάζεται εκεί ο Άγιος Νικήτας. Τέλος αναφέρουμε την εορτή του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου, Μετάσταση του Αγίου Ιωάννου, στην εκκλησία στο Πάνω Χωριό. Οι γείτονες της εκκλησίας τίμησαν την εορτή προσφέροντας κεράσματα στο τέλος της λειτουργίας.

• ΚΑΙΡΙΚΕΣ ΣΥΝΟΗΚΕΣ ΤΟΥ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΟΥ

Το φετινό καλοκαίρι πέρασε με σχετικά δροσερό καιρό. Στην αρχή του καλοκαιριού είχαμε κάποιες μέρες με ζέστες, αλλά το υπόλοιπο καλοκαίρι πέρασε με όχι πολύ υψηλές θερμοκρασίες. Έτσι οι παραθεριστές του φουρνιώτικου καλοκαιριού, οι οποίοι παρά τον φόβο του κορονοϊού ήταν αρκετοί, απόλαυσαν τις διακοπές τους στην πάντα όμορφη και δροσερή Φουρνή.

Το κύμα κακοκαιρίας του «λανού» που έπληξε πολλά μέρη της Ελλάδος, τα μέσα του Σεπτεμβρίου, δεν έφτασε στον τόπο μας. Εδώ είχαμε λίγες βροχοπτώσεις, οι οποίες στη Φουρνή έφτασαν τα 25 χιλιοστά, το Σάββατο και την Κυριακή 19 και 20 Σεπτεμβρίου. Αυτά χαρακτηρίζονται πρωτοβρόχια, τα οποία αν και λίγα, λειτουργούν ευεργετικά στην γεωργία, μετά την ανομβρία της θερινής περιόδου.

Μετά από αυτό το διάλειμα της βροχερής περιόδου, συνεχίζονται οι καλοκαιρινές ημέρες, με τον καιρό να μην φαίνεται ότι έχουμε μπει στην φθινοπωρινή περίοδο.

• ΕΛΑΙΟΠΑΡΑΓΩΓΗ

Σε μια καλή ελαιοκομική χρονιά φαίνεται ότι βαδίζουμε φέτος. Μετά από αρκετά χρόνια πολύ μικρής ή και ελάχιστης παραγωγής, η φετινή χρονιά προβλέπεται να έχει πολύ καλή παραγωγή λαδιού. Σε αυτό συνετέλεσαν και οι πολλές βροχοπτώσεις που είχαμε τα δύο προηγούμενα χρόνια με αποτέλεσμα τα ελαιόδεντρα να βλαστήσουν και να καρποφορήσουν.

Από ό,τι φαίνεται, τουλάχιστον μέχρι τώρα, δεν έχουμε δακοπροσβολές οι οποίες την περυσινή χρονιά κατέστρεψαν και την λίγη παραγωγή που υπήρχε. Τα ελαιόδεντρα σιγά-σιγά αρχίζουν να νιώθουν την έλλειψη του νερού και μια φθινοπωρινή έντονη βροχοπτώση, θα ήταν ό,τι το καλύτερο, για να μπορέσουν να κρατήσουν την παραγωγή σε υψηλά επίπεδα.

Το ελαιουργείο του Συνεταιρισμού του χωριού μας αρχίζει να ετοιμάζεται για να αντεπεξεέλθει στην επερχόμενη παραγωγή. Κάνει έκκληση σε όλους τους συνεταιίρους και τους λοιπούς παραγωγούς της περιοχής μας, να το προτιμούν, γιατί με αυτό τον τρόπο και εξυπηρετούνται καλύτερα και τον τόπο τους ενισχύουν.

Ας ελπίσουμε ότι φέτος θα υπάρξει και μια καλή τιμή στο λάδι, σε αντίθεση με την περυσινή χρονιά, για να είναι και συμφέρουσα η συλλογή του ελαιοκάρπου. Έτσι θα υπάρξει ένα συμπληρωματικό εισόδημα στον οικογενειακό προϋπολογισμό.

• ΑΙΜΟΔΟΣΙΑ

Πραγματοποιήθηκε και φέτος η καθιερωμένη καλοκαιρινή αιμοδοσία από τον Πολιτιστικό Σύλλογο του χωριού μας «Η ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑ».

Η αιμοδοσία πραγματοποιήθηκε με την επιμέλεια, όπως πάντα, του γιατρού Γιώργου Κατρινάκη. Η συμμετοχή δεν ήταν ικανοποιητική, αν και αυτές τις ημέρες στο χωριό υπήρχε αρκετή νεολαία, η οποία θα μπορούσε να ανεβάσει την συμμετοχή σε υψηλότερα επίπεδα.